

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV.

V Ljubljani, 25. februarja 1943-XXI.

Štev. 8 (693)

Kamor se sreča odloči, vse
zapreke preskoči.

Slovenski rek

DRUŽINSKI TEDNIK

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32.
— Računa poštne branilnice v Ljubljani
št. 15.893. — Kopirajo se ne vračajo,
nefrankirani dopisi ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 liri v znakah.

NAROČNINA

1/2 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. V tujini
64 lir na leto. — Naročnino
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem deluz enostopenjska petina vrsta
ali dnevni prostor 7 x 11 mm in širina
55 mm 7 lir; v oglasnem delu 4.00 lir.
V dvojnem tisku cene po dogovoru —
Notice: vrstica 7 lir. Mali oglasi
11: braseda 0.50 lire. Oglasi davek povzd
se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Naša nova pravljica:

Arif išče srečo

(Gl. str. 4.)

Osvojitev novih postojank na tunizijskem bojišču

Uspešen napad na sovražni konvoj. — Uničeni sovražni tanki

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 17. februarja svoje 998.
vojno poročilo:

Včeraj smo v krajevnih bojih na tu-
nizijskem bojišču uničili več osamlje-
nih sovražnih skupin, tankov in dru-
gega vojnega gradiva.

Naše protiletalsko toplotno je zbil
dva angleški letali.

Pri poskusnem sovražnem letalskem
napadu na Castelvetrano je naša pro-
tiletalska obramba zbila pri Portu
Palu na tla eno štirimotorno sovražno
letalo.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 18. februarja svoje 999.
vojno poročilo:

V Tuniziji so čete Osi zasedle na-
dalje sovražne postojanke in odbile
sovražni protinapad.

Nad tunizijskim ozemljem smo se-
strelili 4 sovražna letala. Tri je se-
strelila protiletalska obramba, eno pa
lovci.

Severno od Alžira so nemška letala
napadla sovražni spremiljevalni konvoj,
popolnila neki 8000tonski parnik, neki
drug parnik enake nosilnosti pa po-
škodovala.

Ameriški bombniki so metali ru-
gine in zažigalne bombe na Cagliari,
Quarto Santeleone in Gonosfanaligo.
Povzročili so hudo škodo na civilnih
poslopih in žrtve med prebivalci. Po
dosedanjih ugotovitvah je med prebi-
valci 100 mrtvih in 235 ranjenih. Naši
lovci so sestrelili 3 napadajoča letala.

Prvo je padlo na tla v bližini Sassa-
ria, drugo zahodno od otoka San Pie-
tra, tretje pa v okolici Maraninosa.
12 sovražnih letalec je odskočilo iz
letal s padalom in smo jih ušli.

V bližini Catania je padlo v morje
sovražno letalo tipa «Spiffire», ki ga
je zadel ogenj nekega našega bomb-
nika.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 19. februarja svoje 1000.
vojno poročilo:

Krajevni boji na srednjem odseku
tunizijskega bojišča so se za nas ugo-
dno končali. Zasedli smo mesto Gafso,
ki smo ga dosegli že 15. t. m., in
Sveithi. Italijansko-nemško letalstvo
je k uspehu pripomoglo z metanjem
bomb na zbirališča sovražnih čet in z
obstreljevanjem s strojinicami.

V teh bojih smo ušli 2876 sovraž-
nikov, zaplenili in uničili 169 tankov,
95 oklepnih vozil, 36 motoriziranih
topov, 66 topov različne kalibra, 6
letal in mnogo motornih vozil.

Sovražni napad na severnem odseku
tunizijskega bojišča smo odbili.
Bombardirali smo pristanišči Tripo-
lis in Bengazi.

Nad sicilsko otočje je neko nemško
lovsko letalo sestrelilo eno britansko
večmotorno letalo.

V noči na 18. t. m. je skupina naših
torpednih letal kljub slabemu vreme-
nu napadla sovražni konvoj, ki je plul
v bližini alžirske obale. Zadelo ga je 4
sovražne parnike, med njimi enega
10.000tonskega. Dva izmed zadetih
parnikov sta se pozneje popolnila.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 20. februarja svoje 1001.
vojno poročilo:

V Tuniziji izvidniško delovanje.
Izredno slabo vreme je oviralo le-
talsko delovanje.

Eno naše letalo se ni vrnilo v opo-
rišče.

Ob zori dne 18. februarja je neka
naša podmornica v zahodnem Sred-
zemlju napadla in s torpedom zadela
neki sovražni parnik.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 21. februarja svoje 1002.
vojno poročilo:

Na južnem odseku tunizijskega bo-
jišča se je razvila borba med oklep-
nimi vozili. Naše oklepne izvidnice so
ob podpori letalstva s takojšnjim pro-
tinapadom zavrnile sovražni napad.

Naša letala so doletela nad sirijski
Tripolis in Beirut in bombardirala
skladišča in čistilnice petroleja.

Sovražna letala so bombardirala Na-
poli in povzročila majhno škodo na
zasebnih poslopih. Po dosedanjih ugo-
tovitvah je med prebivalci 119 mrtvih
in 332 ranjenih. Sovražnik je bombar-
diral tudi Palermo in Brancaccio in
odvrzel nekaj bomb na Kalabrio in
na kraje Amantoe, Giois, Taura in
Cittanuova. Povzročil je nekaj žrtev
med civilnim prebivalstvom. Dve so-
vražni letali so sestrelile naše obramb-
ne baterije nad Portom Empedoclejem.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih
Sil je objavil 22. februarja svoje 1003.
vojno poročilo:

Na srednjem odseku Tunizije so Sile
Osi zasedle nove postojanke. Uničili
smo več sovražnih tankov in zajeli
mnogo ujetnikov.

Italijansko-nemško letalstvo je v
sopodnih nad sovražnim zaledjem se-
strelilo 3 sovražna letala, četrti je pa
uničilo neko naše protiletalsko top-
ništvo.

Z operacij zadnjih dveh dni se tri
naša letala niso vrnila v oporišče.

Sovražna letala so včeraj bombardi-
rala razne kraje Sicilije, Kalabrije in

področje pri Salerno, s strojinicami so
pa obstreljevala bolniški vlak, ki je
vozil med Gabello in Atrongoletum
(Catanzaro), in še nekatere druge žele-
zniške konvoje in postaje. Po dose-
dajih ugotovitvah je 11 ljudi ranje-
nih, 1 mrtve, škoda je nepomembna.

Naše obrambne baterije so sestrelile
4 sovražna letala, 3 izmed teh nad
Trapanijem. Prvo je tresilo na tla v
bližini Ville Nas, drugo v bližini Le-
vanze, tretje vzhodno od Favignana.
Četrto se je pa v bližini obale pri Ca-
tanzaru Marini spustilo na morje.

Snoči so naša torpedna letala se-
verno od alžirske obale napadla so-
vražni konvoj, en parnik potopila, dva
druga trgovska parnika pa zanesljivo
zadela s torpedom.

Delo italijanskih prevoznih letal na vzhodnem bojišču

Rim, 18. febr. Posebni dopisnik
agencije Stefani na vzhodnem bojišču
pripisuje prispevek italijanskega letal-
stva pri borbi v Rusiji v zadnjih te-
dih. Poleg lovskih letal, bombnikov
ter ogledniških letal, ki delujejo nad
sovražnim ozemljem, so igrala zelo
važno in koristno vlogo tudi prevozna
letala, ki so vzdrževala zvezo med
ogroženimi ali obkoljenimi četami v
prvi bojni črti ter med zaledjem. Zelo
števili so smeli in junaški nastopi,
ki so jih opravila prevozna letala.
Premagala so najrazličnejše težave,
katere so povzročali mrz, snežni vi-
harji, besne burje in čisto tudi tako
gosta megla, da se ni nič videlo. Po-
gumno so šla na delo ter so brez pre-

Base d'Idrovolanti
italiani; Sen-
tinella presso la
mitragliatrice
antiaerea. — Po-
stojanka italijan-
skih vodnih letal
straža ob proti-
letalski strojnici.

stanka preskrbovala umikajoče se ali
oblegane sile. Kadar ni bilo mogoče
pristati, so letala spuščala živež, stre-
livo in zdravila iz nizke višine, kadar
pa so mogla pristati, so prevzemala
na krov ranjence ter se zopet dvignila.
Čestokrat so bila letališča, kjer bi mo-
rala letala pristati, prizorišča divjih
bitk. Vse to delovanje pa je še poleg
tega ves čas oteževalo močno sovraž-
nikovo delovanje bodisi s kopnega,
bodisi iz zraka. Mnoga prevozna leta-
la so se vrnila poškodovana, nekatera
pa se tudi niso več vrnila. Toda kljub
temu so posadke stalno posegale v
bitko do skrajnih meja svojih zmog-
nosti.

GENERAL GALBIATI PRI PREGLEDU JUNAŠKEGA BATALJONA, M

Rim, 16. febr. Šef glavnega stana
Milice general Galbiati je pregledal v
nekem kraju srednje Italije dva bata-
ljona »M«, ki sta prišla s fronte ter se
premeščata na novo mesto. Gre za 28. in 20.
bataljon, ki sta dve izredno borbeni
in železni legijonarijski enoti. Prosto-
volci in veterani borbe so se povsod
izkazali z žrtvovanjem in junaštvom.
Oba bataljona sta sprejela ognjeni krest
v grško-albanski vojni na kolji »Mari-
zaj«, kjer se je napisala ena najbolj
slavnih strani sedanje vojne. Pri kilo-
metru 21 na cesti Argirocastra, kjer
je sovražnik utrpel svoj najhujši po-
raz, je poveljnik enega obeh bataljo-
nov, prvi senior Ferruccio Bonapace,
padel na polju časti in je bil po smrti
odlikovan z zlato kolajno.

Ko sta se oba bataljona po zaključ-
itvi vojne vrnila v domovino, in je
doletela čast, da sta bila uvrščena
med prve oddelke Milice, nato sta šla
v borbo na neko drugo balkansko
področje, kjer sta se izkazala z legen-
darnimi junaštvom. Zda sta oba bata-

ljona na poti proti nekemu operacijs-
kemu področju onstran morja.

Šef glavnega stana Milice je pozdrav-
il junaške legijonarije pri železniški
postaji v nekem kmečkem kraju. Prebi-
valstvo kraja, ki se imenuje Duceja za-
hvaljuje za svoje vstajenje, je prišlo
k legijonarijem in jim prineslo razno-
vrstna darila. Zene so podarile vojak-
om tudi prve pomladanske cvetlice.
Po navdušenih manifestacijah za Du-
ceja so se oddelki postavili v vrsto
na trgu ob postaji, kjer jih je general
Galbiati pregledal ob najbolj gorečem
vzklikanju naroda. Nato so se vojniki
stirni okrog šefa glavnega stana in
vzklikali Duceja ter prepevali legio-
narske himne. General Galbiati se je
z mnogimi med njimi razgovarjal o
borbah, katerih so se udeležili. Pred
odhodom so se legijonariji okrepčali.
Vino gradnji so prosili za dovoljenje,
da so lahko dali vojakom dodatni
obrok vina. Ko je vlak odpeljal, je
prebivalstvo obnovilo svoje dokaze
ljubezni do hrabrih legijonarijev, borec
bataljona »M« so pa odgovarjali na
goreče pozdrave z vzklikom »Duce-
Duce! in s petjem bojnijske pesmi.

Visoki Komisar na obisku pri dobroteljskih zavodih

Ljubljana, 18. februarja

V sredo dopoldne je Eksc. Emilio
Grazioli, Visoki komisar za Ljubljansko
pokrajino, nadaljeval obiske po
nekaterih ljubljanskih zdravstvenih in
dobroteljskih ustanovah.

Eksc. Emilio Grazioli je obiskal glu-
honemnico in Higijenski zavod na Za-
loški cesti. Zavod za raziskovanje in
pobijanje novotvorb v Linčevji ulici,
protežno delavnico, ki je v istem po-
slopiu, šolsko polikliniko na Asker-
cevi cesti in Jedinico Občinske pod-

porne ustanove v Šiški. Visokega Ko-
misarja so spremljali pokrajinski
zdravnik pri Visokem komisaratu
dr. Balestrieri višji častnik Kr. kara-
binjerjev major Rassoni in drugi od-
ličniki.

V gluhonemnici

Eksc. Emilio Grazioli je najprej ob-
iskal gluhonemnico na Zaloški cesti.
Pred poslopijem so ga sprejeli upra-
vitelji zavoda in uslužbenec. Upravitelj
dr. Dermelj je Visokega komisarja po-
zdravil tudi v imenu nastavljenec in

se mu zahvalil za pomoč in umevanje,
ki ju je od vsega početka izkazoval
gluhonemnici. Nato je z jedrnatimi
besedami orisal delo in pomen te
ustanove, kjer se vzgaja mladina, ki
živi v tišini in se večkrat lahko izraža
le z znaki.

Eksc. Visoki komisar se je prijazno
zahvalil za pozdrav in je zagotovil, da
se bo tudi v bodoče zanimal in po
možnosti pomagal tej tako človeko-
ljubni ustanovi.

Nato se je visoki gost podal v po-
slopie, kjer ga je pozdravila gluho-
nema mladina in mu podarila sopek
cvetja in zgodovino zavoda. Eksc. Gra-
zioli se je prijazno zahvalil, nakar so
mu gojenci izrazili svojo hvaležnost
za pozornost, ki jim jo izkazuje. Vi-
soki komisar je nato obiskal vse pro-
store ustanove ter se je zlasti zanimal
za učne metode. Obiskal je tudi učil-
nice med poukom gojenk in gojencev,
za katere je našel mnogo prijaznih
besed. Podrobno se je zanimal za
vprašanja gluhonemnice in se razgo-
varjal z upraviteljem in nastavljenec
o delu, ki ga opravlja gluhonemnica
s tolikšno ljubeznijo. Pred odhodom
je Visoki komisar daroval 10.000 lir
za najpotrebnejše gojence in gojenke,
nakar je prisrčno pozdravljen zapustil
ustanovo. Od tu se je podal v Higien-
ski zavod.

V Higijenskem zavodu

Pred vzhodom v poslopie je Visoke-
ga gosta sprejel šef zavoda dr. Pire,
ki ga je vladno pozdravil in podal
kratko poročilo o delavnosti, razvoju
in potrebah zavoda, nakar si je Visoki
komisar pufano ogledal vse prostore
in se zlasti zanimal za mnoge načrte,
ki se tičejo vprašanja razširitve za-
voda, ter mnogostevilne kemične de-
lavnice. Eksc. Grazioli je med ogledom
naprav pazljivo poslušal razlage zdrav-
nikov in pokazal vsestransko razume-
vanje za še neresena vprašanja. Po
ogledu prostorov glavne stavbe si je
ogledal še skladišča na vrtu, nakar se
je za sprejem prijazno zahvalil in po-
slovil.

V zavodu za zatiranje raka

Po ogledu Higijenskega zavoda je
Visoki komisar s svojim spremstvom
odšel v Lipičevo ulico, kjer je zavod
za raziskovanje in pobijanje novo-
tvorb. V večji stavbi je Visokega go-
sta sprejel ravnatelj dr. Leo Savnik
z vsemi zdravniki, nakar so vsi odšli
v šefovo sobo, kjer je dr. Savnik po-
zdravil Ekscelencu Grazioli s krat-
kim nagovorom. Med drugim je dejal,
da ga je doletela čast, da sme v svo-
jem imenu in v imenu svojih stanov-
skih tovarišev ter vseh trpečih, ki so
se zatekli po zdravje v to hišo, izreči

najprišernejšo dobrodoščilo. Nadalje je
prosil Vis. komisarja, naj tolaži Ve-
ličanstvu Kralju in Cesarju ter pre-
plemeniti Savojski družini izraze vda-
nosti, kakor tudi prevdane pozdrave
Duceju in foškovski vlad, katere
predstavnik v naši pokrajini je Eksc.
Visoki komisar. Svoje pozdravne be-
sede je dr. Savnik zaključil s prošnjo,
naj bi Visoki komisar la čustva tola-
mačil pri najvišji oblasti ter sporočil
tudi iskrene pozdrave. Potem je upra-
vitelj poudaril, da se zavod za razisko-
vanje in pobijanje novotvorb v Ljub-
ljani ne more ponašati z dolgoletnim
delovanjem. Ustanovljen je bil v bed-
nih okoliščinah in je bilo pomanjkanje
sredstev nadomeščeno z brezprimernim
idealizmom in delavnostjo zavodnega
osebja in z darovi zasebnih iniciativ.
Kljub temu je zavod dobro vršil svojo
nalogu. Govorec o tem, je dejal dok-
tor Savnik, se moramo ustaviti pri
imeni moza, ki je vsa svoja prizade-
vanja in z vso plemenitostjo, ki mu je
bila prirojena, pomagal ustanoviti ta
zavod in mu je bil tudi prvi vodja.
Ime pokojnega doc. dr. Josipa Chole-
we bo za zmeraj povezano z Zavodom
za raziskovanje in pobijanje novotvorb,
zaradi česar dovolite Ekscelencu da
vam izrazim našo najglobljo zahvalo,
ker ste naš zavod imenovali po veli-
kem pokojniku. Tako bo najbolje ohran-
jen spomin nanj. Znano je, je, nade-
ljal dr. Savnik, kako ogromno delo
je bilo izvršeno v naši pokrajini na
polju zdravilstva, odkar je pod vašim
plemenitim in umnim vodstvom. Svo-
je besede je zaključil s prošnjo, da bi
Eksc. Grazioli tudi v bodoče posvečal
tako veliko skrb in zanimanje Zavodu
za pobijanje raka ter se je tople za-
hvalil za današnji obisk, ki že sam po
sebi jamči za bodočnost zavoda.

Visoki komisar se je upravitelju za-
voda ljubeznivo zahvalil za pozdrav in
izraze hvaležnosti ter je izrazil svoje
obudovanje in zadovoljstvo nad delom
zavoda, ki je nastal v glavnem po
idealnem prizadevanju posameznikov.
Poudaril je važnost ustanove, ki je,
čeprav je še tako mlada, zaradi svoje
resnosti znana tudi izven ožjih meja.
Dejal je, da je imel največ zaslug za
pokojni dr. Josip Cholewa in da je
prav zaradi tega odredil, da se zavod
imenuje po velezaslužnem pokojniku,
da se tako vsaj nekoliko počuti nje-
gov neprecenljivo delo v borbi proti
tako nevarni bolezni, kakor je rak. Na
ta način bo Zavod za pobijanje novo-
tvorb v Ljubljani tudi pozne bodoče
rodove stalno opozarjal na doc. dr. Jo-
sipa Cholewa. Nato je zagotovil, da se
bo tudi nadalje zanimal za delovanje
tega zavoda, ki se bori proti nevid-
nemu sovražniku, ki mu sodobna
zdravniška veda žal še ni kos. Visoki
komisar je obljubil vse svoje umeva-
nje, potem pa se je prijazno razgo-
varjal z zdravniki in se zlasti zanimal
za najvažnejša vprašanja zavoda. Ne-
gove besede so bile takoj prevedene
v slovensčino. Sledil je obisk vseh bol-
niških prostorov, kjer je Eksc. Gra-
zioli stopil v stik z bolničarki in bol-
niki ter jim želel skorajšnje okrevanje.
Trenutno se zdravi 11 moških in
20 žensk. Razpoložljivih posteli je 33.
Vse sobe so polne zraka in snage.
Ogledal si je tudi vse ostale prostore,
sobe, kjer hranijo svinčen zaboji z ra-
diem, svinčene celice, kjer so name-
ščene najodobnejše naprave za obse-
vanje, laboratorije, operativno dvor-
no, sobe za poizkuse itd.

Pred odhodom je Visoki komisar iz
svojega posebnega sklada daroval 20
tisoč lir za kritje najnujnejših potreb
ter je še enkrat zagotovil, da bo v
vsakem pogledu upošteval potrebe te
velevažne ustanove, prav tako glede
prehrane. Primarij dr. Leon Savnik je
izrazil zahvalo vseh za plemenita pri-
zadevanja. Nato se je prijazno pozdra-
vil z vsemi in zapustil zavod, ki na-
pravi na vsakogar najboljši vtis.

V protezni delavnici

Po ogledu Zavoda za raziskovanje
in pobijanje novotvorb je Eksc. Gra-
zioli odšel v protežno delavnico. V

Cannone italiano contro carri-corazza sul fronte tunisino. — Italijanski protitankovski top na tunizijskem bojišču.

ima svoje prostore pod isto streho. Visokega gosta je sprejel in pozdravil vodja delavnice s kratkim nagovorom. Visoki komisar se mu je prijazno zahvalil in se je razgovarjal z vojnimi invalidi, ki so v delavnici uslužbeni. Zanimal se je, kje je bil kdo ranjen, prav podrobno pa se je zanimal za njihovo sedanje stanje, nakar si je ogledal delavnice z zanimivimi stroji. Po podrobnem ogledu naprav in poročilu o stanju delavnice se je Visoki gost prijazno poslovil in se odpravil proti šolski polikliniki na Askerčevi cesti.

V šolski polikliniki

Pred novim nastopom šolske poliklinike je Visokega komisaria za Ljubljansko pokrajino sprejel in pozdravil šef ustanove z vsemi zdravniki. Ekse, Grazioli se je podrobno zanimal za potrebe šolske poliklinike in je obljubil svojo nadaljnjo naklonenost. Ogledal si je vse prostore, ki so nadosednji, saj je bilo poslednje šolske poliklinike na Askerčevi cesti zgrajeno tik pred sedanjo vojno. Med drugim je obiskal tudi dietično kuhinjo, kjer se hrani boleha mladinca. Ljubno se je razgovarjal z zdravniki in otroci, nakar se je živahno pozdravil poslovil.

V občinski podporni obednici

Okrog 12. ure je Ekse, Visoki komisar s spremstvom prispel pred obednico občinskega podpornega urada v Siskli. Tamkaj so ga sprejeli predsednik pokrajinske podporne zveze comm. dr. Giorgio Gatti, predsednik občinske podporne zveze Senior Campana in drugi sodelavci. Visoki gost je stopil v obednico prav v trenutku, ko so začeli razdeljevati obed. Prostrana obednica je bila nabito polna. Ekse, Grazioli se je živo zanimal za hrano in je tudi poskusil jed, nad katero je izrazil svoje zadovoljstvo. Zlasti se je zanimal kaj obsega vsakodnevni obrok in kakšen je kruh, ki ga dobe oskrbovanci.

Potem je stopil v stik z oskrbovanci in se z njimi, če so s hrano zadovoljni. Pred odhodom je Visoki komisar dejal, da ta podpora ni miloščina, zato ne sme nihče, ki podpora prejema, čutili ponižanja, ker je to socialni doprinos k skupnosti. Slovesna vzajemnost v smislu gesla: Kdor ima, naj da. Zato morajo biti obdarovanci hvaležni Duceju. Končno je še dodal, da iskreno želi vsem, da bi se njih položaji zboljšali in bi se jim nikoli več ne bilo treba zateči k občinskemu podpornemu uradu, in je izrazil željo, da ne bi v boljših razmerah pozabili siromašnih in da bodo takrat podpirali to človekoljubno akcijo.

Po teh besedah, ki so bile takrat prevedene v slovenščino, so vsi prisotni vstali ter so tonlo zahvalili in rimsko pozdravili. Nato je Ekse, Emilio Grazioli, Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino prisrčno pozdravil, zapustil obednico in vidno razpoložen zaključil vrsto svojih obiskov.

Govor ministra Göbbelsa

Berlin, 18. febr. Minister za propagando dr. Göbbels je danes govoril pred ogromno množico ljudi o položaju na vzhodni fronti in totalni vojni. V glavnem je iznesel tri teze. Prva teza obravnava, kaj bi se zgodilo, če nemška vojska ne bi bila zmagovalna od strani nevarnosti, ki prihaja z vzhoda; v tem primeru bi boljševiki val nomandral Nemčijo in takoj nato vso Evropo. Druga teza ugotavlja, da razpolaga samo nemška vojska z zavezniškimi sili za rešitev Evrope pred to ogromno nevarnostjo. Tretja teza je, da je nevarnost aktualna in da je treba torej naglo in temeljito delati, kajti sicer bi bilo lahko prekasno.

Med razvijanjem teh treh tez je minister predvsem obrazil akcijo mednarodnega židovstva proti dvigu mladih narodov. Govornik je razkril politične mahinacije židovsko-plutokracije in boljševiške klike. Ugoto-

vil je, da je nevarnost postala konkretna in je pred durni ter se ji je treba upreti z vsemi silami, s katerimi kontinentalna Evropa razpolaga. Navajen gledati stvarnosti v oči, pa naj bo kakršna koli, in imenovati stvari s pravim imenom, se narodni socializem jasno zaveda resnosti te nevarnosti in dileme, ki se kaže v življenju narodov: ali Evropa zaščiten z orožjem Osi, ali boljševizirana Evropa. Zavedajoč se tega je Nemčija odločena boriti se do zmage brez kompromisov. Ves nemški narod obvladuje ena sama misel, trda in totalna vojna, eno samo prepričanje, zmagovit konec. Sprito resnosti nevarnosti, sprito napada 200-milionskega naroda, ki se je 25 let pripravljala na vojno, hočejo Nemci odgovoriti prav tako totalitarno, žrtvovaje svoja življenja za povečanje lastnega vojnega potenciala.

Minister dr. Göbbels je nato omenil ukrepe, ki so bili že odločeni in ki bodo še izvedeni za doseg tega smotra, da bodo za fronto na razpolago legije vojakov in da bo imela oboroževalna industrija potrebno delovno silo. Kategorični imperativ ure je odločitev vsem običajnim lagodnostim, pričetek špartanskega življenja, dnevo žrtvovanje vseh v enaki meri ne glede na razlike v razredih. Ves nemški narod je v tej točki popolnoma sporazumen.

Govorec o vojaških dogodkih je minister rekel, da se Nemčija vedro bori v tej veliki bitki. Za nami so, je dodal, naši hrabri in zvesti zavezniki. Italijanski narod bo nadaljeval pod vodstvom svojega velikega Duceja z nami neizprosno vojno do zmage. Ogromna množica poslušalcev je ob tej izjavi navdušeno ploskala. V vzhodni Aziji je hrabri japonski narod prav tako trdno odločen, da ne bo položil orožja pred zmago.

V nadaljnjem je minister izrazil absolutno prepričanje v zmago in zatrdil, da se bo sovražnik prihodnje poletje znašel spet pred oboroženo Nemčijo in enakim ofenzivnim duhom kakor v prejšnjih letih. Nemški narod bo vse žrtvoval, da bo Hitler lahko spet zadel občinstveno nasprotinika. Minister je ugotovil, da predstavljajo zborovalci izbrano oziroma, toda popolnoma celotno zaslupstvo vsega nemškega naroda, kajti navzočini so ranjenci, pohabljeni, slepci, odlikovanci, odlikovanci z mnogimi odlikovanji, poveljniki, delavci vojne industrije, člani stranke, ženske, profesionisti vseh socialnih razredov in tudi mladina. To zastopstvo nemškega naroda se zaveda, da ima nemški narod v svojega Führerja popolno in neomajno zaupanje in je pripravljen slediti mu za vsako ceno, tudi za ceno največjih žrtev v borbi do odločilne zmage. Ves narod odobrava vse dolge izdane ukrepe in tiste, ki bodo še uveljavljeni, da se nihče ne bo mogel odtegniti totalni vojni, ki jo Nemčija in njeni zavezniki nameravajo izvesti do zmagovitega konca.

Minister dr. Göbbels je zastavljal zbranimu predstavništvu nemškega naroda vprašanja, ki naj bi vse to potrdila. Na vsako vprašanje je navzočna množica odgovorila z izredno dolгим soglasnim odobravanjem, vzklajajoč Hitlerju z besedami: Führer povelji, slediti ti bomo!

Manifestacija se je zaključila s petjem domoljubnih himen. Pred pričetkom zborovanja je vstopila v ogromno areno Sportne palače vrsta berlinskih fašistov s Kr. veleposlaničkom na čelu. Vsi so nosili črne srajce in navzočini so jih pozdravili s prijetnimi in močnimi manifestacijami simpatije.

Italijansko državljanstvo za priključeno bivše jugoslovansko ozemlje

Kakor poroča »Piccolo«, se bodo z zakonskim odlokom, ki bo v kratkem objavljen in ki ga je že odobril mi-

nistrski svet, določila navodila za podelitev italijanskega državljanstva prebivalstvu bivših jugoslovanskih pokrajin, priključenih k Kraljevini, in sicer za Ljubljansko pokrajino, za Catur in Spalato ter za sosedne pokrajine Zara in Fiume.

Omenjena navodila se bodo držala običajne italijanske tradicije glede državljanstva in bodo za podeljevanje merodajne »ius soli, ius sanguinis in residentiae, upoštevajoč, da ta sistem dovoljno jamči izvir oseb, ki lahko dobe italijansko državljanstvo. V podrobnostih se določa, da bo italijansko državljanstvo podeljeno bivšim jugoslovanskim državljanom, ki so rojeni na priključenem področju, katerih očetje so rojeni na istem ozemlju in ki bivajo na tem ozemlju ali v drugih pokrajinah Kraljevine. Državljanstvo bo podeljeno tudi onim, ki so rojeni na dotičnem ozemlju ter vsaj pet let bivajo tam ali pa v drugih pokrajinah Kraljevine. Da bi se na drugi strani preprečila opasnost, da pride do vstopa državljanstva politično nezaželeni živili, bo odločal dal široko možnost prefektom, da izključijo od podelitve državljanstva nezaželene osebe.

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino poziva vse delodajalce, da v nasprotju z dosedanjimi določili, tiskanimi na prijavah, prijavijo delavce zaposlene pri težkih in najtežjih delih, pristojnim občinskim preskrbovalnim uradom, in sicer v tem vrstnem redu: delavce, zaposlene izven mesta Ljubljane, od 20. do 25. v mesecu za naslednji mesec; delavce, zaposlene v mestu, od 25. do 30. v mesecu za naslednji mesec. Prijavitelj jih morajo za to, da bodo delavci o pravem času dobili dodatno živilsko nakaznico. Delavci, ki bodo prijavljeni po določnem roku, bodo dobili dodatne živilske nakaznice samo z odrezki za preostali del meseca od dneva prijave naprej. Prijav pa, ki bi jih delodajalci predložili po 20. v mesecu, za tekoči mesec Prehranjevalni zavod ne bo upošteval.

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata sporoča, da dobe potrošniki od 25. t. m. naprej pri svojih trgovanjih sir za mesec februar. Na odrezek črke C živilske nakaznice dobe 60 gramov parmskega sira, na odrezek D pa 150 gramov mehkega sira.

Uradni list objavlja Kraljevi dekret z dne 2. februarja 1943. o amnestiji obsojenec, ki so bili na grškem ozemlju obsojeni z denarno kaznijo ali z zaporom do največ treh let. Večje kazni je Kraljevi dekret zmanjšal za dve leti. Odpuščajo kazni se omeji na eno leto, če gre za obsojence, ki so bili deležni amnestije s Kr. dekretom 15. januarja 1942.

V Atene je prispel sedmi pomožni vlak z darovi nacionalnega direktorja Stranke za Italijanske čete v Grčijo. Darove je razdelil inspektor OND za Grčijo, ki je zastopal Stranko. Ob tej priložnosti so vojniki navdušeno vzklajali Duceju in mu izrazili svojo hvaležnost.

Popis vseh zdravnikov moškega in ženskega spola, rojenih v letih 1914., 1915. in 1916., je določila rimska vlada na podlagi posebne odredbe. Zdravniki morajo biti zmerom na razpolago za pomoč civilnemu prebivalstvu in jih bodo z javnimi razglasili poklicali v službo.

Eno samo vrsto avtarkične čokolade, ki se bo izdelovala pod državnim nadzorstvom za vse pokrajine enako, napoveduje rimska poročila. Ena samo vrsto čokolade bodo izdelovali zaradi omejitve v slaščičarski stroki.

Ljudske štetje, ki so ga izvršili v Rimu konec meseca januarja 1943. leta, je pokazalo, da ima mesto 1.476.484 prebivalcev.

Direkcija državnih železnic v Rimu je izdala odredbo, da mora biti v vsakem vagonu določeno število prostih sedežev za invalide. Prostori bodo označeni z tablicami. Ostalim popotnikom bodo ti sedeži na razpolago sa-

mo toliko časa, dokler ne veljajo vojni invalidi.

Dva nova potniška vlaka so uvedli v soboto na progi Ljubljana-Postumia Grotte. Potniški vlak št. 715 bo odhajal iz Ljubljane ob 14.40 in dospel v Postumio Grotte ob 16.30. v nasprotni smeri bo na vozil vlak št. 712 iz Postumie Grotte ob 7.20 in bo dospel v Ljubljano ob 8.55.

Nemški tednik »Das Reich« je posvetil italijanskim ženskam, ki delajo v tovarnah za vojno industrijo, dolg članek. Nekaj nemških inženir, ki je obiskal italijanske tovarne je upravljal presenečenje poročal, da opravljajo italijanske žene dela, ki jih morajo drugod opravljati strokovno izobraženi delavci. Kako more italijanske žene opraviti tako veliko delo? Odgovor je preprost: Italijanske žene so do popolnosti izveščane v ročnem delu in umetniški obrti. V vojnem času lahko italijanske žene prav zaradi priprave svojih rok in zaradi tradicionalnega okusa dosežejo v vojnem gospodarstvu to, kar so prej dokazale v mirovnem gospodarstvu.

1. marca bodo na zagrebških šolah pričeli ponovni pouk. Polletnih sričeval letos ne bo. Ob obletnici smrti dr. Antela Starčevića bodo 27. in 28. t. m. šolske svečanosti.

Novo tobačne nakaznice je uvedla srbska monopolna uprava. V Srbiji so dobili za mesec januar tobačne nakaznice moški od 20. leta starosti naprej, ženske pa od 25. leta naprej, če so mogle oblasti predložiti ob običajno potrjeno potrdilo, da v resnici kadilke. Kadilke so dobili za ves mesec 10 zavitek cigarete ali pa 10 zavitek rezanega tobaka.

Zimska pomoč, ki jo je tudi letošnje zimo organizirala srbska vlada, je imela lep uspeh. V Beogradu in drugih srbskih mestih in krajih so došli nabrali 11.3 miliona dinarjev za podporo revnejšim slojem. Del nabrane denarja bodo uporabili za vzdrževanje raznih socialnih ustanov, nekaj takšnih zavodov bodo pa na novo postavili. Predvsem bodo postavili dve otroški zavetnici, za kar je vodstvo zimske pomoči odobrilo poldrugi milijon dinarjev.

Založba »Dobra knjiga« je kot peto knjigo izdala zanimivo delo Jacka Londona »Jerry z otokov«. Dobite jo v založbi sami in v vseh knjigarnah.

Osebnosti

UMRLI SO:

V Ljubljani: Marija Seršenova; 82letna Marija Videnčič, zasebnica; 74letna Beata Simčeva; Franc Simončič, železničar v pok.; Vinko Sircelj, upokojenec državnih železnic; Ivan Brus, poštni upokojenec; Kornelija Škerbec, trafikantinja; Marija Strikberg-Jeva, dijalkinja; 85letni Mirko S. Vujadinovič, kapetan bivše jugoslovanske vojske; Minka Jerasova, vojna vdova; Marija Cerkovca, upokojenka tobačne tovarne; Marija Zeleskijeva; 74letni Andrej Pristov, nadzornik t. t. Hali v pok.; Lovrenc Tič, posestnik iz Serpu; Marija Fasanova, poštna uradnica v pok.; Ana Veljavrhova.

V Dolencem Logatcu: 76letna Jerica Oblakova.

V Beogradu: Marija Rejčeva iz Ljubljane.

V Poljanah: Silva Oblakova; Francka Stanovnik-Potočnikova.

V Višnji gori: 63letna Ivana Erjavčeva.

V Mariboru: 74letni Ivan Vučak; 45letna Elza Petkova, šivilja; 74letni Franc Orlik, vodovodni mojster; 46letni Ivan Kovčič, posestnik.

V Braslovčah: 74letni Jurij Soklič; 72letni Franc Balant; 81letna Terezija Jadravca; 73letna Marijeta Lešnikova; 75letni Valentin Dobrovnik.

V Celju: 44letna Antonija Novakova; Ivan Kolenc, železničar v pok.; 81letna Marija Mirnikova; 41letna Justina Zupancičeva; Ivan Jernec.

Na Grosupljem: Katja Galetova.

V Gornji Pirnici: 85letni Andrej Merjaš, posestnik.

Na Pragerskem: Ana Korenova.

V Strugah: 82letni Andrej Hočvar, posestnik in bivši župan.

V Novem mestu: 86letna Marija Sežkova.

V St. Juriju: 46letni železničar; 72letni Anton Ošt; 74letna Urška Gradšnikova; 76letni Janez Podgoršek.

Nafte sožalje!

Zanimivo poroko so nedavno praznovali v Sarajevu. Pred oltar sta stopila 103leten ženin in 50letna nevesta. Ženin se je tokrat že v tretje poročil in je imel v prvih dveh zakonih ni manj kakor 22 otrok.

Nov most bodo zgradili v Sarajevu čez reko Miljacko. Most bo iz betona, bo imel en sam lok in 42 metrov razpona. Vezal bo mestna dela Marijin dvor in Kovačice. Graditi ga začne, spomladi.

ŠPORTNI TEDNIK

V italijanskem nogometnem prvenstvu so prešli v tretjo tretjino tekmovanja. Tudi ob začetku poslednje tretjine je na čelu Livorno, ki se, kakor je videti, ne da odriniti. V 21. kolu so zabeležili rezultate:

Triestina-Milano 0:1, Vicenza-Venezia 2:0, Fiorentina-Torino 2:3, Roma-Liguria 5:1, Genova-Atalanta 1:0, Juventus-Lazio 2:4, Livorno-Bologna 1:0, Ambrosiana-Bari 0:0; med tednom so odigrali zaostalo tekmo Liguria-Roma, ki je končala s 3:0 za domačino.

Livorno in Torino sta spravila obe piki, tako sta ostala v isti razdalji. Ambrosiana in Juventus sta oddali točke, prva eno, druga dve, povrhu še na lastnem igrišču. Zato sta obe zaostali; Juventus ima sedaj do Livorna že pet točk razlike. Položaj se v samem vrhu torej bistri in je vsakomur odmerjen točno določen položaj. Ta trenutek so pravzaprav samo še trije kandidati za prvo mesto: Livorno, Torino, Ambrosiana. Seveda je do konca še polnih devet tednov in dotlej se utegne napraviti še drugačen položaj.

Juventus sedaj nekako niha med vrhom in skupino, ki sledi vrhu. To skupino vodi Genova s 24 točkami, saj je pridobila v nedeljo obe točki, do čim je dosedanjí vodja skupine, Bologna, zgubil obe. Tesnost v tem prostoru je tudi močno pojenjala. Med Genovo in Atalanto so že 4 točke razlike, od 24 do 20, tako da imata samo Lazio in Fiorentina po 21, do čim imajo ostale čete lepo vsako svoje šte. vilce.

Tudi med drugo in tretjo skupino je ločnica zabrisana. Roma se je z eno zmago in z enim porazom in z 18 točkami postavila čisto na čelo tega odseka v razpredelnici, se Bari si je z eno piko toliko pomogel, da je prehitel Triestino. Repek je sicer ostal repek, toda je doživel dve spremembi: na poslednjem mestu je sedaj Venezia — to reč sta opravila oba »tekmeča« v Vicenzi v neposredni borbi — po drugi strani pa sta zmagi Vicenze in Ligurije ustvarili možnost priključka k skupini nad repom. Ni nobene ločnice več v razpredelnici!

Ostra konkurenca z mnogimi presečenji vpliva seveda na poset. Jasno je, da ima lepo vreme tudi nekaj za slug na ugodnejših številkah. Najbolj je potegnil Torino, ki je v Firenci zabil 20.000 gledalcev na teren. Močan obisk je imel tudi Livorno na domačem igrišču, okoli 17.000. Roma-Liguria je privabila 14.000; druge tekme manj, vsega je bilo skoraj 100.000 gledalcev.

Dogodki v drugem razredu se tudi razvijajo zelo ostro. Vodeča Spezia je imela izrazito smolo: Cremonese jo je porazil na njenem domačem igrišču. S prvega mesta je padla na tretje. Pro Patria vidi, Moden se je perila do drugega mesta z eno samo točko razlike. Napoli je na četrtem mestu in samo dve točki znaša razlika med prvim in četrtem mestom. Tukaj bo še dolgo gosto.

Pro Gorizia je šla v goste k Ampeleji in pustila tam obe točki. Tri nedelje pred koncem ima še štiri točke prednosti in mora vsaj še enkrat zmagati, da se z boljšim količnikom ohrani v vodstvu.

Svicarji so v nedeljskem kolu določili rezultate: Basel-Lausanne 0:3, Grasshoppers-Bienne 1:1, Granchen-Nordstern 5:1, Luzern-Young Boys 2:1, Servet-13, St. Gallen-Young Boys 2:1, Servet-Cantona 1:4, Zürich-Lugano 0:4.

DETEKTIVSKA POVEST

SKRIVNOST TETINE DEDIŠČINE

NAPISAL HERBERT ADAMS

»Bill Bellast je storil!«
S tolikšno vneto in tolikani strastno so bruhale te besede iz njega, da se je zdelo, kakor da se je zdajci odločil za izpoved vse resnice.

»Bill Bellast bi naj bil umoril Gregorja Brudna?«

»Pri moji veri, takšna je resnica!«

»Kdo je na potleji Billa umoril?«

»Tega ne vem — rad bi na kaj dal, da bi to vedel. Našli so ga vendar utopjenega.«

»Poskusimo priti stvarjem do dna,« je dejal Jimmie. »Odkod vam to pismo?«

»Goule ga je ves obupan pogledal, debelo požir slino in začel hlasno pripovedovati.

»Stari Habakuk Twaites je bil stari moj ženo. Pred sedmimi leti je zbolel — malo ga je kap opazila — in se je preselil k nam. Varčen je bil zmerom, zato je imel nekaj prihrankov. Pred tremi meseci je umrl in Janeta, moja žena, je vse podedovala. V nekem starinskem zaboju je bilo polno šare in sem se je nekoč lotil, da vidim, kaj je vse notri. Tako sem našel tudi to pismo.«

»Ali je bilo naslovljeno na miss Cowleyovo?«

»Da, toda jaz nisem vedel, kda je ta miss Cowleyova — in razen tega je bilo vloženo še v en ovitek z naslovom starega Habakuka. Ko sem bral, za kaj gre, sem govoril z Billom Bellastom. Morda ne veste da je bil možak moj stari prijatelj. Zadeva je bila na dlani... Nekje v hiši je moral ležati kar cel son tisočakov in je samo čakal tistega, ki pride poni. Toda kako bi prišli do njega? Nisva se mogla domisliti, kakov bi se zadeve lotila. Lepega dne sva pa izvedela,

da je hiša prazna in naprodaj. Pa sem dejal Billo: »Kako bi bilo s Charlesom Vineyem?« Da je bil to stotnik Bruden, takrat seveda še nisva vedela. No, in ker je imel Viney celo kopico finih prijateljev, sem menil, da bo zadevo že izpeljal.

Toda Bill se je uprl, češ da ne bo še z Vineyem delil. No, če nama pomore do denarja, sem mu ugovarjal, pač lahko nekaj dobi za plačilo. Pa aha mu naposled je pokazala pismo. Viney je vedel, kako je treba govoriti z boljšimi ljudmi, zato je šel k posredovalcu po ključ. Potlej smo si dali napraviti tri ključke: za vsakega enega. In začeli smo stikati po hiši; zgoraj in spodaj, v vsak kotiček smo vniknili nosove, pa nikjer nič!

Viney je po neuspešnem stikanju menil, da moramo najti neke v steni skrivno omaro visoko zgoraj ne, zakaj po opisu bi morala biti za »Chesterfieldom« — za nekakšno staro zofo — neke v sprejemnici ali pa v spalnici stare gospodine. Vse steno smo navrtali vendar nam ni bila sreča mila... Zdalei smo pa izpregledali svinjarijo...»

»Kaj mislite s tem?« mu je skočil Jimmie v besedo. Bil je prepričan, da je vsa zgodba resnična, zakaj vse se je nemalem in mož je bil pripovedoval tako prostodušno, da ni mogla biti zlagana.

»Izprevidela sva, da Viney ni bil pošten. O zadevi bi vendar živa duša ne smela ničesar vedeti, midva z Billom sva na našla neko pismo, ki je v njem Viney nekemu svojemu prijatelju pisal, naj mu vendar pomaga do nakupa hiše. Kakšno bi bilo torej plačilo za naš trud, če bi Viney prijel kupiti hišo, kjer je zaklad

skrit? Nisem mogel Billa brzdati. Bil je besen in je oddajal za Vineyem, ki je bil odšel na Queens-Gate. Se rekel sem mu, naj vendar počaka, dokler se Viney vrne, da mu izprašava vest — toda Bill je bil gluh in nem.«

»Tako torej! Bill Bellast je na vrat na nos zbežal za Vineyem, to se pravi, za stotnikom Brudnom, v hišo na Queens-Gatu?«

»Da!«

»In potlej?«

»Bil ni nikoli črnil besede, kaj se je potem zgodilo, je prinesel je s seboj leseno ključko, ki smo ga uporabljali na Queens-Gatu — ker ne dela toliko šundra kakor železo — in videl sem da ga je skrbno čistil. Obe dami sta se ob teh poslednjih pomembnih besedah zgrozili, Jimmie je nadaljeval:

»Ali ste po slikah v časnikih spoznali Vineya?«

»Zena ga je spoznala in za nič na svetu ji nisem mogel dopovedati, da se moti... Saj veste, da se ji o zakladu še sanjalo ni... Naposled sem moral z njo na policijo... Bilo je smešno, če bi takrat še tili.«

»Ali vam je Bill snolh kdaj priznal, da je Brudna umoril?«

»Nak... na ga tudi vprašal nisem.«

»Razumem. In kako sta vidva potlej nadaljevala z iskanjem zaklada?«

»Srvva nisva niti z mezinem več ganila, samo čakala sva, kdaj bodo časniki kaj pisali o zakladu. Nekajkrat sva skušala priti v hišo, pa ni šlo, ker je stalo toliko radovednežev okoli... Pa policiejev tudi.«

»Kaj pa pozneje?«

»Jaz nisem šel nič več tja. Bill na... dotler ni lepega dne izginil. Pozneje, saj veste, so ga našli utopjenega.«

»Ali se vam ni nikoli zdelo, da bi utegnila Billova nepričakovana smrt biti kakor koli v zvezi s hišo na Queens-Gatu?«

»Nak... je prepričevalno odgovoril Goule. »Zame je bila njegova smrt

prava uganka. Kako bi si je mogel kaj takšnega misliti?«

Jimmie je bil prepričan, da je našel rešitev zagotke. Koščki njegove zloženke so se čedalje lepše ujemali, nekaj važnih je pa vendarle še manjkalo.

»Bruden je bil torej umorjen in Bellast je izginil... v vodi. In vi ste ostali edini, ki ste poznali skrivnost stare hiše. Kaj ste ukrenili potlej?«

»Nič. Bal sem se. Vsa zadrževanja je prinesla dotlej zgolj nesrečo. Nekajkrat sem šel mimo, noter se pa le nisem upal.«

»Do danes, kakopak!«

»Tudi večer sem že poskusil, s svojim ključem nisem nič več opravil; ključavnico so bili zamenjali. Kar po besnel sem. Danes popoldne sem pa kratko in malo vliomil — žive duše ni bilo nikjer — in komaj sem se hotel spet malce razgledati po hiši, ko ste...«

»Zakaj ste me na napadli?« mu je skočil Jimmie v besedo.

»Ne vem... gotovo me je pamet zapustila... Mislim, da je volunite za menoj — in sprva vas niti spoznal nisem.«

»Drugi krat se najprej prepričajte, s kom imate opravka, preden mu razbijete lobanjo. Naknadno opravičevanje navadno nič več ne zaleže... Taka je torej stvar! Svetujem vam, da poveste nadzorniku Sprulesu vse natančno tako, kakor ste meni pripovedovali.« Obrnivi se k Enidi Cowleyevi, je vprašal: »Ali bi radi od tega moža še kaj izvedeli?«

»Otkimala je.

»Ne. Izjave o Habakuku Twaitesu so brez dvoma resnične. Kmalu po smrti moje tete je zbolel in potlej je najbrže pozabil na moje pismo.«

»Vaša teta je morala biti na moč energična dama, prav določenih političnih nazorov. Čudno je, če človek premisli, da se je za cela tri leta odrekla obrestim glavnice, samo da bi

se izognila obdavčenju dediščine. So pa, kakor je videti, tudi takšni ljudje. Davščino bo treba po vsaki

Listek „Družinskega tednika“

Uspešno zdravljenje otroške paralize

Rešiteljica iz Avstralije

Ameriški zdravstveni časopisi so priobčili zanimiva poročila o novem načinu zdravljenja otroške paralize. Uvedla ga je neka avstralska bolnišnica. O njenem prizadevanju bomo kmalu pisali.

Leta 1910. so prvega kirurga neke bolnišnice v Queenslandu v Avstraliji telefonirali z neke postaje v prazgodu, oddaljene sto milj, kako naj zdravijo štiri otroke, oboleni za nekakšno ohromitvijo. Zdravnik je spoznal simptome in je odgovoril: »Otroška paraliza, zdravlja se ne poznamo, storite, kar morete.«

Leta dni pozneje se je vrnila bolnišnica, sestra Elizabeta Kennedy, zagorela, krepka in vedra, v bolnišnico na dopust. Zdravnik jo je vprašal, kako se je razvila in po čem bolezen štirih otrok, ki je o njih telefonirala pred letom dni; zanimalo ga je, ali so zelo pohabljeni. Sestra je odgovorila, da so čisto zdravi in prav nič pohabljeni. Tudi dva otroka, ki sta oboleni pozneje, sta popolnoma ozdravela. In ob vsem tem so se bili tedaj že kazali simptomi ohromitve. Zdravnik je ni razumel in jo je vprašal, kaj je počela z njimi. Sestra je odgovorila: »Pomagala sem si s tem, kar sem imela. Z vodo, toploto, rjuhami in svojimi rokami.«

Zdravnik je povabil sestro Elizabeto v bolnišnico k nekemu bolniku. V postelji je ležal majhen fantiček; obrazek je bil spačen od bolečin, noge je imel v železju. Zdal naj sestra pokaže, kaj zna. Zdravnik in bolniške strežnice so se zbrali okrog bolniške postelje.

Še preden je mogel kdo ugovarjati, je sestra Elizabeta odvila povoj, zahtevala vroče vode in debelo grobo rjuho. Raztrgala jo je v pasove, jih namočila v vodi in ovila z njimi bolede ude. Brž ko so se shladili, jih je radomestila z novimi, vročimi.

Vsi so bili presenečeni, ko so spoznali, da se bolnički zdravje hitro izboljšuje. Nekaj dni udi niso več boleli, poškodbe so izginile, blede, nagrbčeno meso je dobilo novo barvo in novo življensko silo. Nato je jela sestra počasi premikati bolne ude in masirati mišice. Naposled je jela dečku privarjati, naj sam poskuša gibati noge. In čez nekaj tednov je tekal fantiček zdrav med otroki, kakor da nikoli ne bi bil tako nevarno bolan.

In tako se je pred tridesetimi leti prišla junaška borba šibke ženske proti grozotni poliomyelitisu — otroške paralize — borba, ki jo je prekinila samo svetovna vojna. Sestra Elizabeta Kennedy je se ves čas neutrudno mudila med zdravniki, poučevala bolniške strežnice — ki pa vendar ne smejo nadomeščati zdravnika pri zdravljenju, temveč naj mu samo pomagajo — in čeprav tedaj medicinska znanost njenega zdravljenja še ni priznala, je imela lepe uspehe; olajševala je bolezen in odstranjevala ali omiljevala škodljive posledice ohromitve.

V Avstraliji je zmogala. V osmih velikih bolnišnicah, raztresenih po vsem dominionu so klinike Elizabete Kennedy dobivale vladno podporo. Isto in sto bolniških strežnic se je izobraževalo posebej za to zdravljenje v dve leti trajajočih strežniških tečajih. Zdravniki so jo priznali, ljudje jo spoštovali.

Vendar ji Avstralija ni dovolj. Vse svoje življenje je posvetila boju proti otroški paralizi in njen cilj je Amerika. Samo v Združenih državah in Kanadi ugotavlja statistika več teh obolenj kakor po vsem ostalem civiliziranem svetu. Razen tega si v Ameriki najbolj prizadevajo, da bi ugnali to bolezen, in so iz prispevkov vse

deležle ustanovili posebno ustanovo za pobijanje otroške paralize.

Leta 1940. so naposled zdravniški Združenih držav povabili sestro Elizabeto, da organizira tudi po njihovih bolnišnicah svoje zdravljenje. Dr. Henderson, prvi ortopedski kirurg slovitih klinike Mayo, je priiskrbel njej in njenim sodelavcem mesto na medicinski šoli vseučilišča v Minnesoti in v splošni bolnišnici v Minneapolisu. Nacionalna ustanova je prispevala za izobrazbo pomožnih strežnic in tehničnega osebja. V juniju leta 1940. so naposled novi način zdravljenja pod nadzorstvom ameriških specialistov znanstveno preizkusili in odobrili.

Leta dni po teh poskusih — v juniju 1941. — je ameriško zdravniško društvo priobčilo izprano poročilo o novem zdravljenju. Ugotovili so presenetljive uspehe. Štirje od petih bolnikov, ki so jih dva tedna po začetku boleznij jeli zdraviti po novem postopku sestre Kennedyjeve, so ozdraveli v štirih do šestih tednih, ne da bi ostale kakšne zle posledice ali mišične pohabitve. Zdravnik dr. Cole in dr. Knapp, ki ju je poslalo vseučilišče za nadzorovanje zdravljenja, sta izjavila: »Novi način bo temelj bodočega zdravljenja otroške paralize.«

Na medicinski šoli vseučilišča so uvedli prvi razred bolniških strežnic in psihoterapistov za izobraževanje v novi tehniki zdravljenja. Nacionalna ustanova je pomnožila svoje podpore. Neizpodbitni uspehi so prerasli v avstralsko bolniško sestro v Minneapolisu in tudi drugod. Posamezni primeri ozdravljenja, ki jih ne gre naštevati, so upravičili ta sloves.

Sestra Kennedyjeva ima zdaj petdeset let. V dolgih letih svojega zdravljenja je opazovala potek boleznij, ki je bil zmerom enak. Ugotovila je, da v akutnem stanju mišice še niso šibke in mlahave, temveč skržene v krču; pravilno je sklepala, da je treba najprej ta krč sprostiti, sicer nastopi lahko kontrakcija, ki je po starem načinu zdravljenja ni bilo mogoče odpraviti niti v dolgih mesecih, da niti v letih. Za sproščenje tega krča je uvedla sestro vroče »oparke«; ti omilijo in odstranijo bolečine in poškodbe, kar je že samo lep uspeh, takoj nato se pa lahko lotimo prizadetih mišic z masažo in pasivnimi vajami, še preden utegnemo nastopiti trajne poškodbe.

Mudila se je kot bolniška strežnica na neki ladji za prevoz čet, ko je leta 1916. zajel svet prvi veliki val otroške paralize. Ko se je po pre-

mirju vrnila domov, so bile avstralske bolnišnice prepolne bolnikov. Vrgla se je na delo. Najprej je zahtevala, naj izsolari zdravniški osebno nadzorujejo njeno zdravljenje in naj sodijo samo po uspehih. Le neradi so zdravniški pristali. Njome je neka izprava skeptična skupina avstralskih zdravnikov izjavila: »Sestra Kennedyjeva je uvedla uspešno in priporočljivo zdravljenje... ki zbuja več upanja kakor katero koli zdravljenje doslej.«

Kajpak so zdravljenje sestre Elizabete še zelo izpopolnili, odkar se je vrnila iz prazgodu in ozdravila prve štiri bolnike. V Minneapolisu položila bolnika na trdo žimnico; noge mola nad žimnico, podplati so trdno vprti v leseno desko. Zdal omeje boleče, skržene mišice in jih ovijajo z »oparkami«, grobimi, platnenimi pasovi, namočenimi v vročo vodo. Vsaj vsaki dve uri te ovojje premenjajo. »Tako,« poročajo zdravniki, »skrajšamo bolečine v mišicah na tri do štiri dni.« Pri prejšnjem zdravljenju so trajale bolečine najmanj dva tedna, pogosto pa celo več mesecev.

Ko premagata tedno bolečine in ko izginijo poškodbe, je treba pričeti mišične vaje, da rešimo pravilno delovanje živčevja. Najprej pričnemo pasivno gibanje: strežnica narahlo premika oboleli ud in prigovarja bolniku, naj v duhu sam sodeluje pri tem gibanju. Po malem jame bolnik sam in po svoji volji premikati bolni ud.

Iz zdravniškega poročila v Minneapolisu spoznamo, da so bolniki, ki se zdravijo po novem načinu, vse bolj vedri in se bolj počutijo kakor tisti, ki nič ne gibljejo. Kontrakcij in pohabljenj ni več. Celotisti, ki se ga je lotila najbolj huda ohromitev, more po tem zdravljenju spet pasivno premikati vse svoje členke. Nekaj zdravnik, ki je vsak dan nadzoroval zdravljenje je izjavil, da to nikakor ni posledica duševnega vpliva; isto so ugotovile tudi strežnice, ki jih je izučila sestra Kennedyjeva.

Več ko dvajset let sestra Elizabeta Kennedyjeva ni marala nobenega plačila za svoje prizadevanje. Živi od denarja, ki ga je zaslužila med vojno z izumom nove transportne nosilnice, ki omiljuje tresenje. Skromni dohodki tega izuma ji zadoščajo. Dr. Hoch, zdravnik splošne bolnišnice v Minneapolisu, je dejal: »Sama ljubezen do bližnjega jo je. Pričakovala ni niti slave niti denarja. Želela je samo, da svet izkoristi njeno spoznanje v blagor otrok.«

(Der Bund, Bern)

* R. KALTOFEN *
STRAHOPETNOST

Bilo je nekega mrzlega, meglenega popoldneva v Londonu. Pravega londonskega novembraškega dne. Ledenomrzlel sever je bril počem skozi debele zimske plašče in jih odganjal z neudobne ceste v gostilne. Tam je bilo tako prijetno toplo in vse kakor nalašč urejeno, da je človek lahko zaupno kramljaj.

»Whisky, Miss!« je zaklical eden izmed gostov. Ko je kot dober Anglež pobožno popil prvi požirek, kakor da bi s tem opravil pšeben obred, je pričel Hugo Trevor, ki je bil dotlej poslušal zgodbe doktorja Robinsona, mistra Simonsa in sodnika Hacketa, tudi sam pripovedovati:

»Nekoč sem imel svojevrstno ločitveno afero. Bilo je malo prej, preden sem postal sodnik kraljevihi sodišč. Delal sem v pisarni odvornika Harolda Lombarda. Tedaj sem dobil v roke ločitev »zaradi strahopetnosti«. Gotovo vsi poznate razne vzroke ločitve. Različni značaji zakoncev, neresnost, neskladnost značajev, zlobna

zapustitev, duhovno mučenje, zakonska nezmožnost zaradi telesne dispozicije enega ali obeh zakoncev; morda ste celo slišali o ločitvi, ki jo je sodišče pred nedavnim izreklo zaradi »čezmerne ženske omike«. Zdal se bo ste pa prav gotovo čudili ali se pa zraven še smejali, da je moral angleško sodišče razpravljati o novem vzroku ločitve zakona, namreč o ločitvi zaradi strahopetnosti.«

Poslušalci so molčali in nestrpnost čakali, dokler ni Trevor nadaljeval: »Šlo je za mlad, komaj dve leti poročen zakonski par. Svojevratna idila, srečen zakon. Skratka, idealen zakon. Mož, ravnatelj neke znane tvrdke je razpolagal z več milijoni funtov sterlingov, njegova žena je bila pa iz stare in bogate angleške hiše. Imela sta elegantno stanovanje v tih, mirni ulici enega najodličnejših londonskih predmestij, kjer pač navadno stanujejo bogati krogi tega meglenega mesta.«

Mož je bil mojster v kriketu, tenisu, plavanju in boksu. Poleg tega je

ZNAMENITE GOGOLJEVE

UKRAJINSKE POVESTI

in svetovnoznani roman poln srednjeveške romantike

LORNA DOONE

SPISAL R. BLACKMOORE

Vam toplo priporočamo v nakup
Knjige dobite po vseh knjigarnah in trafikah

bil navdušen letalec, nepremagljiv pri golfu in jadrnanju, zraven na vratomen avtomobilist. Skratka, športni tip, cel mož, tako v očeh svoje žene, kakor tudi v očeh vseh, ki so prišli z njim v stik.

Dokler ni neke noči...

Moralo je biti kmalu po drugi uri. V tem že samem po sebi mirnem predelu mesta je bilo popolnoma tiho. Spalnica obeh zakoncev je ležala v visokem pritličju, okna so gledala na vrt. Mož in žena sta spala v zakonskih posteljah. Ženina postelja je stala ob oknu, moževa pa poleg nočne omarice. Pod moževim zglatviem je ležal revolver — navada slehernega opreznega Angleža, ki bere časopise...

Zdajci je nekaj zašumelo. Okno se je tiho odprlo, zavese so se razmaknile. Črna, prikazni podobna senca se je tiho spazila skozi okno v sobo. Prikazen je imela zakrinkan obraz, v roki je pa držala naperjen revolver.

»Mir!«

Ženino telo je zakrivalo moža, tako da ga vlomilec sploh ni mogel videti. Tako je bilo razumljivo, da je mislil, da je sama, brez varstva.

»Mir!« je še enkrat zapretil sikačoji glas ležeči ženski, ki mu je obračala hrbet.

Mož je neopazno obrnil glavo, videl je, da ima njegova žena zaprte oči in je mislil, da spi. Urno se je ko kup nesreče potuhnil za njo, da bi se vlomilec še bolj skrli. Čeprav bi bil lahko segel po revolverju, ki ga je imel pripravljenega pod zglatviem, vendar tega iz strahu pred vlomilec ni storil.

Ne ganite se, ali streljam! Kje je raket? Odgovorite! Hitro; toda ne ganite se! je spet zagrozil pridušeni glas.

»Tam v toaletni mizici levo, v prvem predalu na desni!«

To je dejal ženski glas, vendar ni bil glas žene...

Žena je vse to videla — saj vendar ni spala — in ogledalu, ki je stalo njej nasproti in ga je obsvetljevala nočna svetilka.

Vlomilec je hitro pograbil dragulje, potem pa tiho in nemoteno, kakor je prišel, spet izginil skozi okno. Nikdar ni še nihče laže in z manjšo levornostjo prišel do svojega plena.

Vse to je trajalo samo nekaj sekund, vendar se je ženi zdelo, da se vleče že celo večnost. Ni je bolelo, da je izgubila nakit, bolelo jo je samo strašno spoznanje, ki ga je bila pravkar doživela. Vse njene iluzije so se razblinile in se pogrezle v dno njene duše. Z gnusom je gledala na moža, ki ni bil mož, na njega, ki je ležal poleg nje, zviti ko nebolje otrok, napol mrtev od strahu.

Filatelija

MISLIMO NA BODOČNOST!

V vsaki zbirki so najpozneje izpolnjeni oni prostorki, kamor je treba nalepiti drage znamke. To so predvsem stare, klasične znamke.

Vzrok, zakaj so ravno te znamke najdražje in zakaj jih je težko dobiti je v tem, da je teh znamk le malo število ohranjenih. Naši očeti in dedi so nam jih zapustili v takem stanju, da so skoro vse zbirke nesposobne. Tega jim ne smemo zameriti, saj v starih časih niso z znamkami ravnali tako kot danes, nego so jim bile le pisani papirčki. Te papirčke so pač lepili s čemer si bodi, jih kar trgali s pisem in tako uničevali dandanes sploh nenadomestljiv material.

S tem, da so stare znamke le slabo ohranjene, se moramo pač sprijazniti. Saj vsa jeza in žalost ne bi prav nič pomagali. Pač pa moramo paziti, da sami ne bomo hodili po stopinjah naših prednikov. To se pravi, da moramo z znamkami, ki so v prometu danes, torej s tako imenovanimi »modernimi« znamkami, ravnati prav tako previdno, kakor če držimo v rokah čistišče stare znamke. Le tako bomo lahko ohranili našim naslednikom današnje znamke, ki bi sicer čez sto ali več let bile prav take redkosti, kot so danes stare avstralske znamke, znamke staroitaljanskih ali staronemških držav in druge. Ni pa namen filatelije, da znamke uničuje, nego da jih ohrani za bodočnost!

Način, kako dosežemo čim manj okvare pri opravi z znamkami, bom opisal v naslednjih vrsticah. Iz pomikov z raznimi starejšimi zbirkami sem ugotovil, da so navdušeni zanj. Je to sicer že starejši način, a ima nekaj novega v sebi. Na lanskir razstavi v Bratislavi je žela zbirka, urejena po teh načelih, velik uspeh.

Vsak zbiralec je prav gotovo že parkrat »predelal« svojo zbirko. Potrgal je znamke iz albuma, jih opral ter spet udel v novem albumu. Vsakokrat z drugega vidika. In vsakokrat jih je neusmiljeno namakal v vodi in vsakokrat vrge par prav dobrih znamk v koš, ker so se mu pri trganju iz albuma kljub največji pazljivosti pokvarile.

Tako ne smemo več delati, ker več ne kopeli znamki škoduje, da o škodi

zaradi pokvarjenih znamk ne govorim! Ne! Enkrat za vselej se bomo odločili, da lepo oprano znamko z dobro prilepko (najboljša je komaj še dobra) prilepimo na kartonski papir. Črn kajpak. In gladek, satiniran. Ne popolnoma, a tako nekako srednje gladek. Nato bomo ta kartonski papir obrezali, tako, da bo okrog znamke ostal še kakšne 2 milimetra širok rob papirja. Na tem kartončku bo odsej za vse večne čase ostala znamka prilepljena. V album jo bomo namestili tako, da bomo s prilepko (ki je lahko to pot navadna) pritrdili ta kartonček (z znamko vred) na albumski list. Če nas bo spet kdaj prišla muha, da bi zbirko preuredili, bo to šlo hitreje izpod rok z znamka pa pri tem ne bo prav nič trpela.

Poleg črno-barvanega kartonskega papirja bomo rabili še tele barve: rdečo, zeleno, modro in rumeno. — Zakaj, boste vprašali. Radi preglednosti zbirke! Poglejmo zbirko, opremljeno na tak način!

Zbirka je urejena po katalogu. Vse redne znamke se krasno odražajo od črne podlage. — Pa tudi posebnosti so v zbirki. Niso v katalogu označene z glavno, tekočo številko, zato so te posebnosti v zbirki prilepljene na rdečo podlago. — Kaj pa to? Znamke na zeleni podlagi! Aha, zbiralec jih ni našel v katalogu, pa jih je vseeno dal v zbirko, ker so mu všeč in jih vrednoti za prave znamke (n. pr. znamke za mestne pošte na Norveškem, tako imenovane »zemstvo znamke« bivše carske Rusije, znamke paroplovnih družb itd.). — Tu pa tam je kakšna znamka tudi na modrem podložnem papirju. Poglejmo jo malo bližje! Ojej, pokvarjena je! Ne sicer hudo, a vendar ni neoporečna. Dokler ne bo zbiralec našel lepšega kosa bo moral biti na modri podlagi. Na tako podlago bomo prilepili tudi reparirane znamke — Končno smo opazili tu in tam kakšno znamko, ki se je odražala z rumene podlage. Te barve papir bomo uporabili za ponarejene znamke. Včasih pač navedemo, pa kupimo ponarejeno znamko. Ko zmoto spoznamo, bomo izmenjali podlago.

Bila je lepa zbirka, tole. Jako pregledna, lepo je vplivala na opazovalca. Še nekaj bi poudarili: barve teh podložnih kartonskih papirčkov naj bomo čim temnejše. Kupili si bomo seveda večjo količino papirja, hkrati, saj bo ta trajal za vse življenje. Sicer se lahko zgodi, da ob ponovnem nakupu ne dobimo take kvalitete papirja kakor prvič, na tudi prav iste barve ni zmerom moči dobiti.

Ne smemo pozabiti tudi na to, da naj bo papir precej gladek in seveda brezlesen.

Če namreč uporabljamo hrapav papir, pa prenašamo znamke iz enega prostora v drugega, ki ima drugačno temperaturo kot prvi, se nam na plasti lepila na znamki nabere vlaga. Jo je sicer malo, a povsem zadošča, da se znamka malce prilepi. Če jo pozneje spet odstranimo od podlage, se bodisi pokvari lepilo, ali pa obvisi na znamki koščki podložnega papirja. V obeh primerih je znamka manj vredna!

Prav tako postane znamka nerabna, če vsebuje podložni kartonček lesovino. Ta namreč kemično deluje na znamko, ki v razmerno prav kratkem času porumeni, pozneje porjavi in končno razpade.

Zdal pa le na delo! Časa je tako dovolj, saj se ob večernih urah nima nihče kam dejati. Pa tudi primeren papir za naše namene se bo gotovo se kje dobil.

D. Gruđen

Stara znanca

Skota boli želodec. Ko čaka v zdravniški čakalnici, previdno vpraša svoje sosedo:

»Koliko pa zahteva zdravnik za pregled?«

»Prvič 80 lir, za vsak nadaljnji pregled pa 60 lir,« mu poljasni sootprin.

Skot se prebrisano namuzne. Ko stopi čez nekaj minut v zdravniškovo ordinacijo, prijazno pozdravi z besedami:

»Dober dan, gospod doktor, spet sem tu!«

FR. P. ZAJEC
IZPRAVAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri franciškanskem mostu

Vsakovrstna očala, računalniški, topometri, trigometri, itd. Velika zbirka iz zlatarstva in srebrnarstva. Samo kvaliteta optika. Cenik brezplačno.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

FILATELISTI! POZOR! Najugodnejše kupite in novčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

PLAČAJTE NAROČNINO!

zabil seveda ni poasnil skrivnosti Brudrove smrti.

Tudi obe dami sta s pridržanim diom poslušali Jimmiejevo poročilo, začeli tudi onidve sta dotle poznali samo odlomke o njegovih pustolovščinah.

»Že premožgokrat smo ugotovili,« je povzel Sprules, »da naletimo pri sledovanju enega zločina še na drugega — in kakor vse kaže, bo tudi tu nekaj podobnega. Na Queens-Gatu 142 ne gre samo za eno skrivnost, temveč za dve. Če je Goulouva izjava resnična, pollej smo na sledi tolp, ki ima Brudna na vesti. Če trdi Goule, da so mu Pollard, Grostein in niuni oaidžji neznan.«

»Ne trdi sam, temveč prišez in jaz bi mu veriel.«

»Potlej tudi Bruden po vsej verjetnosti ni vedel nič o njih. Pismo miša Octavije Cowlave je napotilo Brudna, Bellasta in Goula v zapuščenno hišo na Queens-Gatu, kjer se je bila že vnezidila neka topla. Zakaj in čemu so se ti ljudje zatokali v to hišo, moramo šele mi zdaj ugotoviti. Zdi se, da je med garaž in med kuhinjo bil tistile temen prostor čez od pamti veka: morda odkar hiša stoji. Verjetno je, da so skrivni vhod prebili iz garaže: no, potlej so imeli nemoten vstop v staro hišo... In s tem bi upravičili tudi Grosteinovo želja da kupi hišo, ko ste vi, mr. Haswell, ustoličili vanjo starega tesarja. Preočitna je bila nevarnost, da se skrivnost razkrije.«

»Morda io je na res kdo odkril?«

»Kaj menite s tem?«

»Na Bellasta mislim. Goulouvo pripovedovanje se ni pravo poasnilo za njegovo smrt. Kaj, če ni pri stikanju odkril tistih vrat, ali je bil pa prav takrat v kuhinji, ko so se nenadejano odprla.«

»To je kajpak zelo mogoče,« je od silje resno menil Sprules. »Tle tiži — pravim — morajo imeti preteto ko-

smato vest, če kar tako meni nič tebi nič morijo.«

»Zdi se mi,« je povzela zdaici Enid, »da sem nekoč že nekaj slišala o tistem starem prostoru. Videla ga nisem sicer nikoli, spomnim se pa, da je teta Octavia nekoč omenila nekakšno shrambo pod pločevinasto streho.«

»Ni dvoma: to bo tisti prostor,« je dejal Jimmie. »Ali je stal tam tudi »Chesterfield«, ki je za njim skrila svoj zaklad?«

»Ne,« je smehtaje se odgovorilo dekle. »Tako! vam bom poasnila. »Chesterfield« ni kos pohištva, temveč slika. Octaviin praded je bil prijatelj slavnega lorda Chesterfielda. In ona je imela krasno njegovo podobo, ki jo je nadvse cenila. Rekla bi, da je v pismu mislila prav to sliko.«

»Potlej so bili Bruden in njegova dva padaja na napačni sledi, ko so vrtali po zidu samo do treh čevljev v višino.«

»Se prav dobro se spomnim podobe. Visela je...«

»Stojte,« ji je smeje se skočil Jimmie v besedo. »Stene imajo ušesa. Niti besedice, preden ne pridemo v hišo. Kakšni so vaši ukazi, nadzornik?« je vorašal Sprules.

»Pravkar razmišljam o tem. Rekli ste, če se ne motim, da se sestane topla okoli polnoči v garaži?«

»O polnoči ali malo pozneje. Pogoj je seveda, da čuvaj ni opazil moglega bega. Pa kar ne verjamem, ker je govoril njegov tovariš, da bo vzel ključ s seboj.«

»Kakšen je pa bil tisti električni stroj, ki ste ga omenili? Morda kakšen tiskarski stroj?«

»Po bežnem vtisu tistih kratkih trenutkov bi lahko bil kar koli,« je odgovoril Jimmie.

»V poslednjem času je toliko revolucionarne literature med ljudmi, da je io! Same komunistične tiskovine našlašbe čorte. Nekje mora biti skrivna tiskarna, ki je ne moremo odkriti, čeprav nam dela toliko preglavic.«

Dalje prihodnjič.

Prah boš in pepel...

Sežiganje mrličev s kravjakom

Nenavadni pogrebni običaji azijskih narodov

V Indiji so zaradi nenavadnega dogodka predpise o pregledu mrtvecev zelo poostri. Neki Parz (potomec starih Perzijcev, ki so do danes ohranili Zoroastrovo vero) je umrl za kapjo. Po običaju Parzov so ga takoj prenesli v enega izmed »Stolpov molka«, da ga tam izpostavijo.

Nenadno se je pa »mrtvec« prebudil iz umrtničnega krča in pričel klicati na pomoč. Ljudje so prihiteli in ga rešili iz stolpa. Mož je takoj, ko si je opomogel, prestopil v mohamedansko vero, da bi se tako obvaroval nevarnosti nove izpostavitve.

Drugi narodi — drugi pogrebni običaji

Najbrž ni na nobenem področju človeških običajev toliko razlik in izpremenb kakor ravno pri pogrebnih obredih. Tu igrajo vlogo čustvenost in svetovni nazor, pa tudi kakovost tal in toplotne razmere. Povsod so pa otroci dolžni svoje starše pokopati po predpisih verskega kulta in šeg svoje domovine.

Kitajci pokopavajo svoje mrtvece s pravim pogrebom, čeprav jih v nekaterih predelih Kitajske tudi sežigajo. Parzi pa svoje mrtvece še zmerom izpostavljajo. V Tibetu morajo trupla mrtvecev požreti v ta namen določeni psi, včasih tudi ptice roparice ali ribe. Tu le redko mrtvece sežigajo, ker jim manjka goriva, pokopati jih pa pogosto tudi ne morejo, ker so tla za to skoraj vse leto pretrda.

Svojevrsna Indija

Največ pogrebnih obredov poznajo v Indiji. V tej deželi, s svojimi 300 milijoni prebivalcev, na ozemlju kjer žive Hindujci (Prednejindijci), mohamedanci, kristjani, Parzi, Dravidi in napol divja plemena, je čisto razumljivo, da so se ohranili najrazličnejši pogrebni običaji. Samo balzamiranje in mumificiranje tu ni v navadi.

Vendar so pa v Indiji plemena, ki svoje mrtvece obvarujejo pred razpadom tako, da jih potresejo s soljo, drugi jih spet v dimu posuše kakor Magi v Bengaliji, ali jih pa po vsem telesu pomazejo z medom kakor Kazi in Himalajci. Nagijci pa svoje mrtvece izpostavljajo na drevesa, ker

mislijo, da trupla umrlih ne smejo več težiti zemlje.

Najpogostejši običaj odstranjevanja mrtvecev v Indiji je pač sežiganje. Ta obred ne zahtevajo samo predpisi hindujske vere, temveč je tudi zdravstvena potreba, saj umre prav v Indiji vsako leto na tisoče in tisoče žrtev vseh mogočih epidemij.

Se pred nekaj desetletji so v Indiji metali mrtvece v svete reke, na primer v Ganges ali njegov pritok Gžumo. Policija je pa kmalu izdala strogo naredbo in prepovedala takšno odstranjevanje mrtvecev. Pogosto je namreč voda naplavila trupla na breg, da so več kilometrov naokrog okužila zrak.

Sežiganje mrličev s kravjim gnojem

Kako pa v Indiji mrliča sežgo?

Po verskih predpisih potresejo mrliča s kravjakom. Pri tem je treba upoštevati, da je krava pri Hindujcih sveta žival in da je torej njen gnoj edino spodobno gorivo, če hočejo nekaj uničiti.

Iz tehničnih ozirov ima uporaba kravjaka za sežiganje zelo veliko prednost. Ta gnoj namreč pri zgorevanju ne proizvaja skoraj nič dima. V 24 urah truplo popolnoma zgori, ostanejo kvečjemu samo še drobni kosci kosti. Pri zgorevanju kravjaka nastane namreč tako visoka vročina, da truplo v njej skoraj brez ostankov zgori.

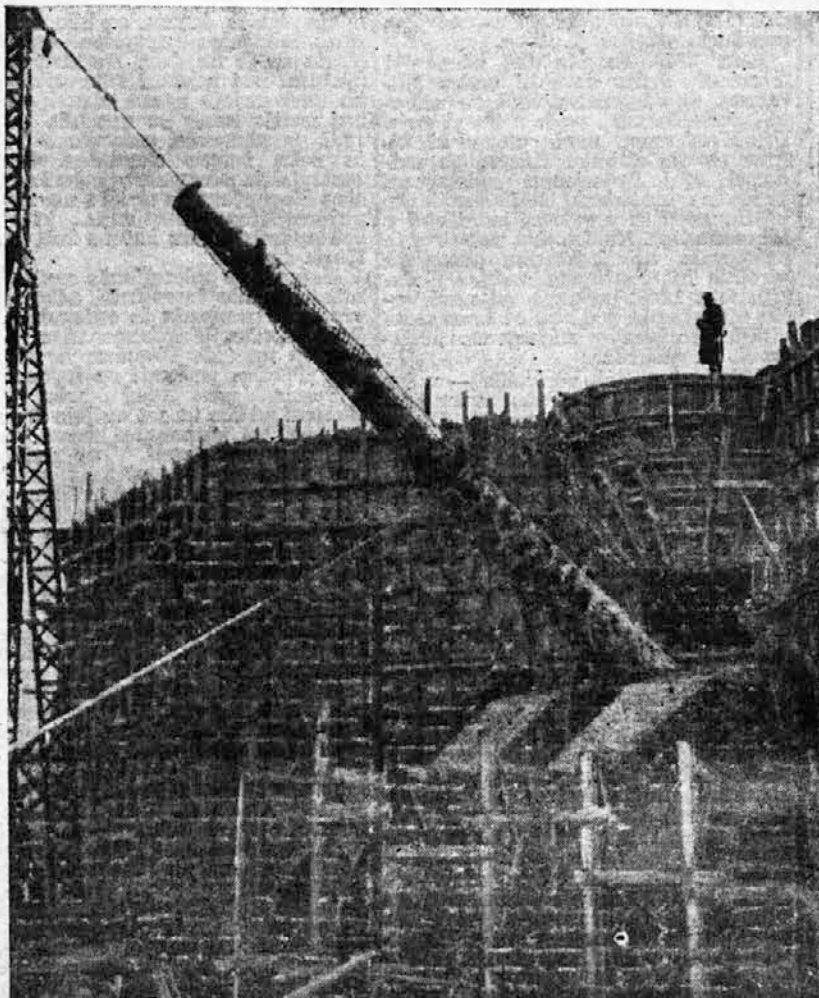
Pogosto zadostuje, če potresejo mrtvečevo truplo 30 centimetrov na debelo s kravjim gnojem. Medtem ko opravljajo obred zasipavanja s kravjakom, molli bramanski duhovnik posebne molitve in drži posodo z rižem, iz katere vrže vsak sorodnik na truplo umrlega trikrat zapored ščepec riža — saj je riž Indijcu simbol življenja in vstajenja.

Mrtvečeve ostanke pogoltne sveta reka

Če ne začne prav med sežiganjem deževati, se za potek zgorevanja ni treba več brigati. Po 24 urah pridejo pokojnikovi sorodniki, poberejo pepel in zbero ostanke kosti. Vse to pomečejo v sveto reko Ganges ali pa v morje, ostali svojci pa stoji medtem na obrežju in mahajo v slovo.

ni sovražnik, ki prav dobro pozna vse njene zvižace in skoraj zmerom izide iz boja z njo kot zmagovalce. Boj med mungom in kačo nocoarko je izredno zanimiv in ga Indijci kaj radi opazujejo.

Brž ko kača zagleda svojega sovražnika se vzpne s sprednjim delom telesa in divje sika z jezikom, poleg tega pa skuša svojo žrtev oviti z repom. Iste trike uporablja tudi, če jo napade mungo. Vendar ji pri njem vse to prav nič ne koristi. Mungo se njenemu silajočemu jeziku spretno umakne, takoj nato pa skoči iz zasede kači za vrat in ji zasadi vanj svoje ostre zobe. Tako nato se umakne in od daleč opazuje, kako se njegova žrtev bori s smrtjo. Dobro namreč ve, da bi v boju z umirajočo kačo le težko ušel njemu repu. Brž ko pa vidi, da kača

I Tedeschi hanno fortificato la costa sul canale della Manica contro eventuali attacchi. Lungo tutta la costa si allineano fortificazioni, una più salda dell'altra. Oltre la densa rete di fortini, simili a quello che vediamo nell'illustrazione, nessun nemico potrà schiudersi il cammino. — Nemci so obalo ob Rokavskem prelivu kar najskrbneje utrdili proti morebitnemu napadu. Utrdba za utrdbo, vsaka trdnjša od prve, se vrste vzdolž obale. Gornja slika nam kaže enega takšnih bunkerjev, ki tvorijo gosto mrežo, skozi katero si ne bo mogel noben sovražnik utreti pot v notranjost.

zmanjkuje moči, skoči nanjo in jo še napol živo požre. Požrešen je tako, da ne pusti niti glave, temveč jo z zobmi in strupom vred pogoltne. Strup mu prav nič ne škoduje in ga prebavi prav tako kakor ostalo kačino meso.

Koliko listja izgubi drevje jeseni

Naravoslovci so izračunali, koliko listja jeseni izgubi drevje in koliko časa potrebuje za to. Izkazalo se je, da na primer s kostanjevega drevesa v jeseni odpade nič manj kot 27.700 listov, ki skupaj tehtajo več stotov. Eno tretjino vsega svojega listja izgubi kostanj v nekaj urah, drugi dve pa v teku treh tednov.

Kje spe ribe?

Ribe kaj čudno spe. Nekatere vrste rib spe tako, da mirno leže v vodi. Druge se naslonijo v zatise ob skalne, tretje se poskrijejo med rastline.

Zanimivosti z vseh vetrov

V centralni Aziji znanstveniki opažajo, da pada zadnja leta čedalje manj padavin. Posledica tega je, da je gladina nekaterih jezer že znatno padla.

V zadnjih 800 letih je Severno morje pogoltnilo okroglo 3500 kvadratnih kilometrov suhe zemlje in poškodovalo 144 vasi in mest.

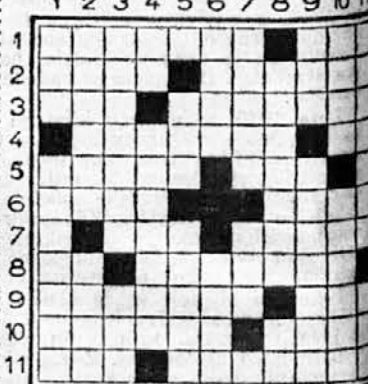
Naša pljuča vdihajo in izdihajo vsako minuto približno sedem litrov zraka. Pri tem opravi mišičevje našega dihalnega organa velikansko delo.

Rastlina, ki naihiteje raste, je brez dvoma goba, ki se imenuje diktiofpora. Ta svojevrsna goba namreč v eni minuti zraste kar za pet milimetrov.

UGANKE

Prva križanka

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

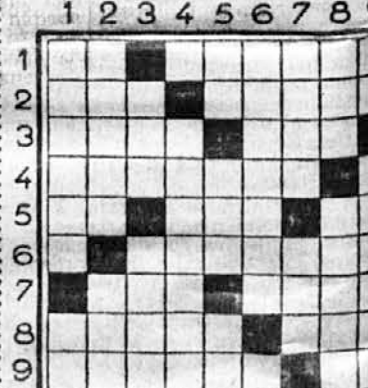

Vodoravno: 1. Najbolj razumna val; del obleke. 2. Francosko mesto. 3. Klic (nem.) ali latinsko ime: ...sko ime. 4. Grad blizu Triesta: ...nik. 5. Umetelni obrtnik; trenat. 6. Grška predpona, ki daje tuji nasproten, protiven pomen, je pa ...naš star prislov; pojav zaradi svetlobe ali del glave (oboje v 2. skl. ...). 7. Dalmatinsko mesto (brez trčrke); vrtna roža. 8. Še cesar ...včasih tako iti (brez prve črke); ...raba. 9. Oblikovitost tal; nogometni pojem. 10. Dečki; sveti nadškof. 11. Kolna v 11. stol.; vzgojitelj cesarja Henrika IV. 11. Skandinavski drbiž; oster plin.

Navpično: 1. Gorovje na Balkan ali barvni spektrum; sicilsko mesto. 2. Predstojnik pravosl. samostana. 3. Goethejev vragi južnofrancoska reka ali poraženi Avgustov skovodja. 4. Kratica v naslovu; najski igralec in gledal. pisatelj (19. st.) ali pa ime enega izmed dij. 1. križarske vojske (11. st.). 5. Prislov in veznik; popačenka. 6. ost. konico. 7. Votel je, okrog ga nič ni; papiga ali nadavek. 8. Grško mesto v Tesaliji; nemški ali latinski predlog. 9. Grški bog ali slovanski gospod; nekaj posed posebne vrste. 10. Ameriško velegraje; etična. 11. Celica; gibanje snovi ali energije.

Druga križanka

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Vodoravno: 1. Uradna kratica; sadežev. 2. Oblika vode; zmagovalni izdelek. 3. Del hiše; grška črka. 4. Mes izdelek. 5. Dvoglasnik; doba. 6. kemični znak za cirkonij. 6. Goro. 7. Števniki; del žita. 8. Adrijanski otok; nemški pritok Donave. 9. Grški modrijan; dva enaka samoglasnika.

Navpično: 1. Avstralski sesavec; členica. 2. Pregovor; čut. 3. Del posode; del telesa. 4. Kamenit steber v obliki piramide. 5. Nada; nadavski dvoglasnik. 6. Vrh v Julijskih Alpah. 7. Žensko ime; turkестanski veletok. 8. Osebnostni zaimke; ni tuja, nepoznana. 9. Drog; zelo lepa.

ŠTEVILNIK

12 13 2 6 — 1 14 4 14 2 4 5 — 3 2 6 14 4 — 15 14 6 2 3 9 8 11 — 15 2 — 8 11 — 9 1 2 4 8 11 — 12 11 10 8 11 — 14 15 — 5 4 9 13 7 12 2.

Ključ: a) čuvaj; b) velik ruski pesnik (1803.—1873.), c) lesena posoda.

S pomočjo ključa razbereš pregovor o zakonu.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

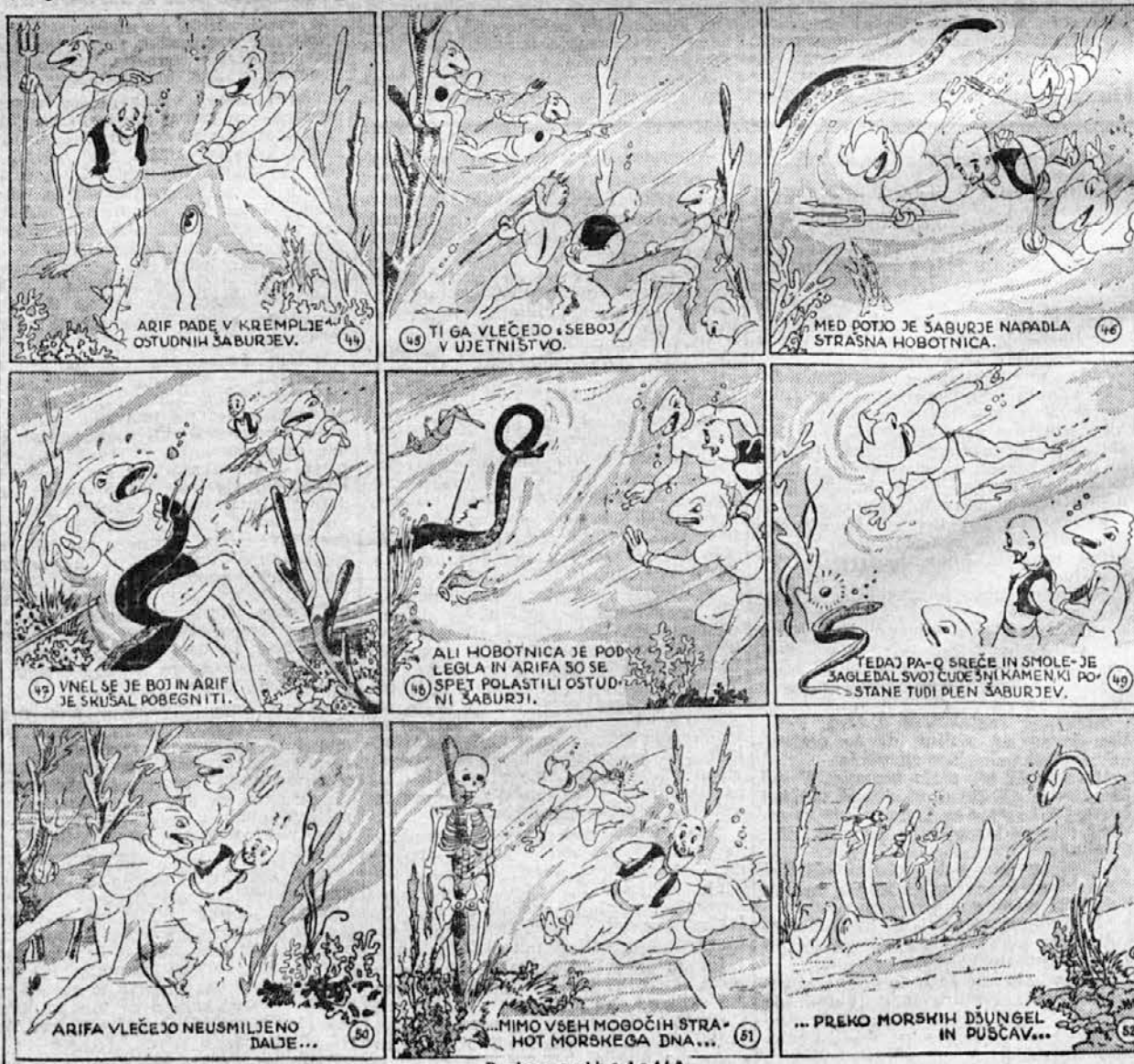
Križanka: vodoravno po vrsti: 1. domača macka, 2. etika, Trier, 3. meso, Alah, 4. Ot. t. k. ete 5. Ko, ki, Ra, so, 6. r, nor, igo, 7. nfera, Piado, 8. Ca, in, ti, Ag, 9. izila, operi, 10. jako, Apil, 11. Ant (ohija).

Zlogovnica: 1. vanadij, 2. Sologub, 3. veslo, 4. Emil, 5. Tolstoj, 6. Unee, 7. Njive, 8. Ert, van, 9. Čarodej, 10. Imetje, 11. metan, 12. Rostov, 13. nebo, 14. Oberon, 15. Sirlil, 16. tobak, 17. Indija, 18. Jagneb, 19. etni, 20. Nepal, 21. arena. — V svetu nečimrnosti je najbolj cenjen vonj kadila.

Vprašanje za motoriste: Prvi motorist potrebuje za pot tja in nazaj po 600/100 = 6 ur, torej skupno 12 ur. Drugi motorist pa potrebuje 600/50 = 12 ur in nazaj 600/150 = 4 ure, torej cele 4 ure več kakor tekmeč, kar pa nekoliko preseneča.

ARIF IŠČE SREČO

PRIPoveduje in riše HOTIMIR V. GORAJD

Vitaminski v kokošjih jajcih

V hannoverskem higijskem zavodu so raziskali, kakšen vpliv ima kokošja hrana na količino vitaminov v jajcih. Pri tem se je izkazalo, da nesejo tiste kokoši, ki poleg žita dobe tudi zelenjavo, na vitaminih veliko bogatejša jajca, kakor tiste, ki živijo samo od žita in kuhane hrane.

V higijskem zavodu so preiskali 544 jajc in 125 kokoši in jih razvrstili v pet skupin. Prvim 25 kokošim so dajali vsak dan 5 kil kuhane hrane in 1 kilo žita, druga skupina kokoši je dobila poleg žita in kuhane hrane še zelenjavo, tretja skupina poleg prej omenjene hrane še ribje olje, četrta skupina kokoši je dobila poleg vsega tega še kuhano jetra, peta skupina pa še umetno izdelan vitamin A.

Ko so potem pregledovali jajca vseh teh petih skupin kokoši, so ugotovili razliko. Kmalu se je izkazalo, da so imela jajca tistih kokoši, ki so dobivale zeleno hrano, veliko več vitamina A in carotina, kakor ostale. Poleg tega se je izkazalo, da imajo jajca kokoši, ki so jih hranili z jetri in ribjim oljem več vitamina A in carotina kakor jajca onih, ki so jih hranili z umetnim vitaminom. Carotin lahko že s prostim očesom opazimo v jajcu po barvi, čim bledejši je rumenjak, tem manj carotina je v njem. Vitamina A pa s prostim očesom ne moremo videti.

Švedske gospodinje imajo velike skrbi

Skoraj vsako nedeljo sedi švedska gospodinja pred svojo živilsko nakaznico in si beli glavo. Švedski sistem razdeljevanja živil je namreč v primeri z nemškim pravi labirint.

Švedska gospodinja ima v primeri z nemško veliko težji položaj. Dočim dobi nemška gospodinja vsak mesec nakaznico, na kateri je točno napisano kdaj in koliko posameznih živil dobi na določen odrezek, na švedskem v sredi tedna in popolnoma nenadano zmanjka kruha, takoj nato spet zapadejo odrezki za meso ali kaj drugega. Zato vodi na švedskem vsaka gospodinja svoj koledar, v katerega točno zapisuje vsak dan, česa je zmanjkalo in česa lahko manj kupi ko prejšnji teden.

Sicer je pa tudi na švedskem še nekaj živil, ki jih lahko kupiš brez nakaznice. Ribe so še na primer brez nakaznice in se gospodinje zanje tako rekoč tepo. Večina izmed njih se je v vojni naučila kuhati iz kosčka ribjega mesa vse mogoče dobrote, ki bi se jih prej nikdar ne spomnile. Razcvetela je posebna trgovina z recepti in kuhinjskimi pripomočki, s katerimi si gospodinje pomagajo vsaj preko najhujših težav.

Mungo — ubijalec kač

Mungo živi v prednji Indiji in na otoku Ceylonu. Podoben je podslaci, samo da ima nekoliko krajši rep. Dolg je 40 do 50 cm in ima dolgo sivo dlako. Spada v družino mačk in je izredno učen. Z razliko od naših mačk, mungo nikdar ne hodi na lov ponoči, temveč zmerom samo podnevi. Lovi miši, še rajši pa kače, in je smrtni sovražnik kače nocoarko. Vendar se da mladega munga udomaćiti in postane prav pohleven in ubogljiv. Posebno koristen je, ker lovi miši pri hiši. Nocoarka navadno doseže dolžino do dveh metrov in je izredno strupena. Izmed živali je edino mungo njen opas-

Dalje prihodajo

Janina je še zmerom kakor začara-
na strela v znano, visoko postavo, ki
je počasi prihajala po drevedu nji-
ma nasproti. Marcel Lavin torej le
ni bil odšel iz graščine...

»O Bog, kako me gleda,« je pomi-
slila, ne da bi se mogla premakniti z
mesta ali izpregovoriti le besedico.
»Oh, če bi mogla zbežati...«

Neka čudna šibkost, bolj duševna
kakor telesna, jo je pa priklopala na
mesto, kjer sta obstala. Na tistem je
pa vseeno upala, da se bo morda
mladi inženir obrnil in odšel po dru-
gi poti.

Vendar je bilo videti, da Marcel
še zdaleč nima tega namena, zakaj
koračil je počasi, toda naravnost v
smerni proti njej.

Bilo ji je, kakor da bi jo hotel
zapravi, zdaj, ko je bil že obsl s
svojim prezirnim...

Cutila je, kako se ji budi v srcu
staro sovraštvo.

»Ne, ne bom se mu umaknila s
poti,« je trmasto zašepetala sama pri
sebi. »Naj me le odrine s poti, če
si upa!«

Cutila je, da tudi Gaston trepeti
ob njej. In res je mladenič stal poleg
nje, kakor da bi ga bila urekla neka
višja sila. Prav kakor ona ni niti
poskusil, da bi zbežal, ali se umaknil
s poti.

Visoko vzravnan je stala sredi
steze in čakala, da bi se je približal.
Toda v trenutku, ko bi se bil skoraj
zaletel vanjo, ne da bi mu trznila na
obrazu niti mišica, jo je Gaston sko-
raj s silo potegnil s poti, ki je bila
zdaj prosta.

Morda je Marcel slišal šum, toda
pokusil ni prav nobenega zanimanja
ali vznemirjenja. Togo je korakal da-
lje, strmeč v pot pred seboj s široko
odprtimi očmi. Janina se je zrozila.
Zdaj je zaslišala skrivnost teh oči,
ki so gledale v svet tako brez sovra-
štva, brez kakršnega koli čustva...

Zdaj je vedela, da so to oči, ki gle-
dajo, pa ne vidijo več...

»Oh, Gaston,« je vsa prestrašena
vzkliknila.

Tedaj se je Marcel nenadno obrnil.
Njegov negibni obraz je ozaril lah-
nemelja. Janina je videla, kako se
mu je spocel ob ustnicah in mu za-
mrli ob očeh. Da, te oči se tudi sme-
jati niso več znale...

»Ali ste vi Elini?« je vprašal mla-
di inženir.

Spet se jima je bližal, toda zdaj je
bil njegov korak negotov. Z desnico
je tipal pred seboj kakor bi iskal
opore. Njegove oči so jo iskale nekje
visoko med oblaki. Mehko je vprašal:

»Saj ste vi, Elini, ali ne? Prišli
ste, vendar ste prišli! Tako dolgo sem
vas čakal. Tako dolgo sem vas klical,
da ste naposled kljub vsem oviram
prišli!«

Ponavljal je te besede kakor ne-
kako molitev. Janina se je instink-
tivno odmaknila pred temi očmi, ki
je niso videla. Vprašujoče je pogle-
dala brata.

Gaston ji je pokazal na oči, nato
pa molče odkimal. Hotel je povedati,
da Marcel ne vidi. Oslepel je bil.

VNOV ZARJE

LJUBEZENSKI
ROMAN

»Čudno,« je vzdihnil Marcel. »Za-
kaj bi se, da je bila ona z vami!«
Priateljsko je prijel Gastona za
roko in mu jel pripovedovati:

»Strašno je to, ljubi moj. Toliko
mislim nanjo, da se mi je bilo preje
zazdelo, da slišim njen glas... In pre-
den ste izpregovorili, bi staval, da je
prišla, čeprav samo zato, da bi se
poslovala.«

Utihiil je, kakor da bi čutil, kako
presenečeno ga gleda Gaston.

»Da, jutri bom odpotoval,« je po
kratkem premolu dejal.

In ko ni Gaston ničesar odvrnil, je
bolesto nadaljeval: »Zakaj tudi ne?
Nobena vzroka nimam, da bi ostal
še dalje tu, kjer so me teh nekaj ted-
nov po moji nesreči gledali samo iz
usmiljenja in sočutja... Dali so mi
časa, da si ustvarim novo življenje,
poiščem nov poklic in drugo usmilje-
no streho, jaz, ki sem brez družine,
brez doma, brez žive duše...«

Čutil je, da mu namerava Gaston
ugovarjati, in je živčno nadaljeval:

»O, da, tako je... vem, kaj govorim.
Sicer se je pa tudi vaš gospod oče
potrudil, da mi je to razložil. Lepo
sicer, po ovinkih in ovito v prijazne
frazje. Najbrže so ga poslali, da mi
namigne, naj se poslovim. Govoril je
o vzišenih ciljih, ki jih vsakemu člo-
veku nakloni usoda, o novem življe-
nju, ki ga moram pričeti in vložiti
vani svoje energije, da mi bo na-
domestilo žrtve, ki se jim moram zdaj
ukloniti... Razumel sem ga. In še ka-
ko razumel! Izgubil sem vid, poklic
in izum... Zdaj nisem več primeren
mož za vašo sestro. In res me je tudi
na to opozoril ljubeznivi gospod to-
varen, ko mi je dejal, da se bom pač
moral odpovedati nekemu načrtu gle-
de vaše družine, pa tudi pogodbi
prvega inženirja v vaši tovarni...«

»Marcel,« je reče od ušes skušal
ugovarjati Gaston, toda inženir ga je
restrpno odrinil in ostro vzkliknil:

»Da, da... ne ugovarjajte, ni po-
trebno! Čutil sem vse to že od tiste-
ga dne, ko se mi je dogodila nesreča,
od ure, ko mi je zdravnik povedal,
kako je z menoj. Bili so se, da bi se
pripeljal nanje, da se me ne bi bilo
več odkrižati. Ves trepetam od sramu
pri tej misli. Od prvega trenutka
sem se odpovedal slehernemu upanju,
zavedajoč se, da mora biti vaša se-
stra svobodna, da je ne sme vezati
dana beseda... in vi, Gaston, ki ste
mlad in pošten, mi storite uslugo in
mi vsaj to verjemite!«

Gaston je v zadregi odgovoril:

»Prepričan sem...«

Toda ni dogovoril. Spoznal je, da
vendar ne more reči, kaj je bil spo-
znal in o čem je tako trdno prepri-
čan. Hotel je povedati Marcelu, da
razume njegovo odločitev in vrnitev
besede Elini, ki se je bila vendar za-
ročila z njim, ko je bil še poln zdrav-
ja, moči in energije... Če bi pa na
glas iztekel svoje misli, bi ga še huje
uzalil...

Vendar si je znal še dokaj spretno
pomagati in je stavek kar dobro do-
končal.

»Prepričan sem, da ne bi mogli
storiti ničesar, kar ne bi bilo pravi-
čno in plemenito,« je tiho dejal.

Za njim je stala Janina in željno
vlekla na uho sleherno besedo, sleh-
erni stavek... Gledala je Marcela in
sree ji je divje utripalo.

Zdaj ga je našla spet takšnega,
kakršnega je bila spoznala v Juanu
in kakršnega je ljubila. Blagega, po-
nosnega... Toda bil je slep!

vse življenje mine. Nič več ni oblik
in barv, nič več rožnate jutrnje zar-
je, srebrnih zvezd, zelenih trat! Nič
več plamenčje jeseni in tihe snežne
beline. Tavaš v temi, v začaranem
krogu, ki se nikoli več ne razklene.

Tedaj jo je zmotil iz premišljeva-
nja trpki Marcelov glas.

»Nikar ne mislite, da sem ostal tu
tako dolgo zato, da bi se prilepil na
vašo spoštovano družino! Zatekel sem
se v zavetje samote v paviljonu, ka-
kor se ranjena zver zavleče v svoj
brlog... Ze koj drugi dan po nesreči
sem staremu zdravniku narekoval
pismo za vašo sestro. Takoj sem ji
vrnil besedo, ki mi jo je bila dala...
Sam sem se odpovedal svoji sreči,
da ne bi vezal nje na to bedno živ-
ljenje. Vendar sem čakal na njen od-
govor, čakal na dokaz sočustvovanja,
vsaj na poslovilno pismo. Nič! Ka-
kor me je bila na lepem obdala trda
tema, tako me je zajel hkrati straho-
ten molk. Zaman sem čakal na usmi-
ljeno besedo tiste prve dni, ko sam
nisem vedel, ali so telesne bolečine
hujše od duševnih... Nič! Ostal sem
proti svoji volji tukaj še nekaj dni
in čakal, ker nisem mogel verjeti, da
me je mogla tako hitro pozabiti, od-
iti tako brez besede, brez slovesa...
To je bilo strašno, strašnejše kakor
vse drugo!«

Janina si je zatisnila usta z dlanjo,
boječ se, da ne bi zakrčala. Sama je
bila še vsa razrvana in šibka, zato
so ji njegove besede segle do mozga.

»In še zdaj,« je slišala ugrasi Mar-
celov glas, »še zdaj ne morem ve-
reti, da je vse to res. Ne, zdi se mi,
da gre za neki nesporazum, morda
celo za nečedno prizadevanje kakšne
osebe, ki bi mi jo rada odtujila...
Kako je mogoče, da nima niti besede
usmiljenja zame, ona, ki je bila po-
prej sama nežnost, ona, ki se je za-
ljudila, da ljubi samo mene in da me
bo ljubila do smrti? Kaj neki so
ji mogli reči, da ni prihitela k moji
bolniški postelji, ne kot zaročenka,
samo kot človek z usmiljenim, sočut-
nim srcem, samo kot bolniška strež-
nica, ki bi lajšala bolečine? Ne vem,
toda dal bi življenje, če bi mogel iz-
vedeti!«

»Uboji Marcel,« je ganjen zašepet-
al Gaston.

»Da, siromak sem, kar recite! Ka-
ko težko je, če te sredi blaženstva za-
dene nesreča kakor strela z jasnega!
Ljudje, ki nikoli niso nič imeli, ne
žalujejo, če umro siromašni... Toda
če ubojuha bogataš, trpi dvakrat...
Če bi se mi bilo zgodilo kaj podobne-
ga prej, ko je bilo moje srce utrujeno,
zavaranovano proti nežnim čustvom, bi
ne trpel tako silno. Brezdnost teme je
pogotnilo vse, kar je prej izpolnje-
valo moje življenje: ljubezen, prijat-
elje, delo! O, moje delo, ki sem mu
posvetil toliko let, je zdaj tako rekoč
uničeno... Čeprav še vidim v duhu
vse načrte, jih nikoli več ne bom mo-
gel narisati, upodobiti! Vse je šlo...
In v času ko sem najbolj trpel, ni
bilo žive duše, ki bi mi lajšala težke
ure! Edina tolažba so bili trije pri-
srečni razgovori z vašim očetom; ra-
zen z njim in z vami doslej živim...
Krstu nisem zaplaval svojih težav. Vi
ste prvo bitje, ki me poslušate in je
spodobno, da me razume. V tovarni
nisem imel prijateljev, saj so me vsi
postrani gledali, ker sem imel tako
dobre zveze z graščino. Zdravnik ne
prihaja več, ker mi neče vlivati krive
vere v ozdravljenje. Tako živim čisto
sam...«

Gaston ni vedel, kaj naj odgovori.
Zdelo se mu je, da je ob tolikšni bo-
lesti sleherna tolažba odveč. Morda
je Marcel čutil njegovo tiho sočutje,
ker je nekoliko mirneje nadaljeval:

»Vi ste prvi, ki ste se spomnili na
me, prvi, ki me poslušate in razume-
te. Vendar vam moram pojasniti, da
te moje besede niso obtožba, temveč

delati. Namesto doma sem jedel v
kantinah po letališčih in stanoval v
opremljenih sobah, ki sem jih menja-
val, kadar me je dolžnost klicala v
drug kraj. In na lepem sem se za-
šel sredi družine, kakor je bilo gosto-
ljubne in prisrčne še nisem poznal.
Saj ste me kar razvajali... Upal sem,
verjel sem, da sem naposled našel
prijatelje, dom... In ob vedenju va-
še mlajše sestre sem pričel verjeti,
da niso vse ženske spogledljive zape-

Najbolj brane knjige so:
H. BORDEAUX
SRCE IN KRI —
POŠTENA ZENA
eno najboljših del glavnega
romanopisca

BAAR
GOLOBČEK
najboljše delo češkega pisatelja

GOGOLJ
UKRAJINSKE
POVESTI
biseri svetovne literature

BLACKMOORE
LORNA DOONE
roman poln srednjeveške romantike.

Knjige dobite po vseh knjigarnah in
trafikah.

Kupujte jih zase ter svojcem in pri-
jateljem, ki si jih ne morejo sami
kupiti

ljube. Vaša mati me je izpodbujala,
mi dajala upanja, tako da sem na-
posled pričel verjeti, da se bom
odpovedal svojemu samotarskemu živ-
ljenju in se ustalil. Da, tudi vi, Ga-
ston, ste s svojim ljubeznivim vede-
nim podkrepili to upanje! In tako
sem tukaj, med vami, preživel naj-
lešnje dni svojega življenja... dokler...«

»Uboji Marcel,« je ganjen zašepet-
al Gaston.

»Da, siromak sem, kar recite! Ka-
ko težko je, če te sredi blaženstva za-
dene nesreča kakor strela z jasnega!
Ljudje, ki nikoli niso nič imeli, ne
žalujejo, če umro siromašni... Toda
če ubojuha bogataš, trpi dvakrat...
Če bi se mi bilo zgodilo kaj podobne-
ga prej, ko je bilo moje srce utrujeno,
zavaranovano proti nežnim čustvom, bi
ne trpel tako silno. Brezdnost teme je
pogotnilo vse, kar je prej izpolnje-
valo moje življenje: ljubezen, prijat-
elje, delo! O, moje delo, ki sem mu
posvetil toliko let, je zdaj tako rekoč
uničeno... Čeprav še vidim v duhu
vse načrte, jih nikoli več ne bom mo-
gel narisati, upodobiti! Vse je šlo...
In v času ko sem najbolj trpel, ni
bilo žive duše, ki bi mi lajšala težke
ure! Edina tolažba so bili trije pri-
srečni razgovori z vašim očetom; ra-
zen z njim in z vami doslej živim...
Krstu nisem zaplaval svojih težav. Vi
ste prvo bitje, ki me poslušate in je
spodobno, da me razume. V tovarni
nisem imel prijateljev, saj so me vsi
postrani gledali, ker sem imel tako
dobre zveze z graščino. Zdravnik ne
prihaja več, ker mi neče vlivati krive
vere v ozdravljenje. Tako živim čisto
sam...«

Gaston ni vedel, kaj naj odgovori.
Zdelo se mu je, da je ob tolikšni bo-
lesti sleherna tolažba odveč. Morda
je Marcel čutil njegovo tiho sočutje,
ker je nekoliko mirneje nadaljeval:

»Vi ste prvi, ki ste se spomnili na
me, prvi, ki me poslušate in razume-
te. Vendar vam moram pojasniti, da
te moje besede niso obtožba, temveč

delati. Namesto doma sem jedel v
kantinah po letališčih in stanoval v
opremljenih sobah, ki sem jih menja-
val, kadar me je dolžnost klicala v
drug kraj. In na lepem sem se za-
šel sredi družine, kakor je bilo gosto-
ljubne in prisrčne še nisem poznal.
Saj ste me kar razvajali... Upal sem,
verjel sem, da sem naposled našel
prijatelje, dom... In ob vedenju va-
še mlajše sestre sem pričel verjeti,
da niso vse ženske spogledljive zape-

Najbolj brane knjige so:
H. BORDEAUX
SRCE IN KRI —
POŠTENA ZENA
eno najboljših del glavnega
romanopisca

BAAR
GOLOBČEK
najboljše delo češkega pisatelja

GOGOLJ
UKRAJINSKE
POVESTI
biseri svetovne literature

BLACKMOORE
LORNA DOONE
roman poln srednjeveške romantike.

Knjige dobite po vseh knjigarnah in
trafikah.

Kupujte jih zase ter svojcem in pri-
jateljem, ki si jih ne morejo sami
kupiti

opravičilo. Upam, da jih boste pono-
vili Elini. Čeprav sem zdaj tako za-
puščen, še zmerom verjamem vanjo
in je ne obtožujem. Prepričan sem,
da bi bila prišla, ko bi le mogla, ka-
kor še zmerom upam, da bo prišla
vsaj jutri in mi privoščila nekaj to-
plih besed za slovo...«

Tedaj ga je zmotil pridružen krik,
ki se je izvil iz prsi Janini. Ni mogla
več molčati ob tolikšni bolesti. Ta
krik je izbrisal vse sovraštvo iz nje-
nega srca. Prosil je in moledeval,
oproščal in tolažil.

Marcel se je ves blažen vzravnal.
»Oh,« je vzkliknil vesel, »vedel sem,
da je ona tu! Prišla je in zajokala!«
Človeku je bilo bridko pri srcu, ko
je videl, kako željno jo iščejo njegove
ugasle oči, kako hrepenče izteza ro-
ke, da bi jo mogel objeti. In kakor iz
uma je ponavljal:

»Prišla je! Prišla je!«
Ko mu nihče ni odgovoril, je pri-
suhnil, kakor da bi hotel ujeti vsaj
ajen diha, in zašepetal:

»Oh, Elini, oprostite mi besede, ki
sem jih pravkar govoril! Prosim vas,
nikoli več ne mislite nanje, ne ma-
ram, da bi vam zastrupljale prihod-
nost, ki leži pred vami vsa vedra in
nasmejana! Zelim, da boste srečni in
da se boste vse dni svojega življe-
nja spominjali, da ste mi danes na-
klonili največje veselje v mojem bed-
nem življenju! Vaše solze so kakor
rosa, padajoča na moje izsušeno
srce...«

Vsa solza, skoraj izčrpana od te-
lesnega in duševnega napora, je Ja-
nina zašepetala:

»Prosim vas, molčite! Gaston, reci
mu, naj molči!«

Gaston je odkimal. Spoznal je, da
se Marcel moti in da je zamenjal Ja-
ninin glas z Elininim, saj sta si bila
res na las podobna. Zdelo se mu je
kruto, da bi z eno samo besedo podri
upanje, ki se je zazrcalo na Marce-
lovem obrazu.

Mladi mož pa je še bolj vroče, še
strastneje nadaljeval:

»Ne, Elini, ne bom molčal! Vendar
se zaklinjam, da vam niti ena moja
beseda ne bo več izvalila solza. No-
čem več čutiti te brezmejne sreče, ki
me je vsega zajela, ko sem spoznal,
da obobjujete najino izgubljeno lju-
bezen... Slišati hočem, da se boste
vrnili v svoje življenje z zacelelim
srcem, zdaj ko boste spoznali, da sem
se potolažil. Elini, namesto, da bi
vam rekel zbogom, vas bom prosil za
majhno objubo, v zameno za tisto,
ki ste mi jo bili dali... saj se spomni-
te... tisti večer, ko sva se vračala z
grčica nad graščino...«

»Oh, usmilite se me,« je zajela
Janina.

»Da, ne bom več obujal spominov,
ki jih moram pozabiti! Objuba, ki
je prošim, je kaj preprosta: objubi-
te mi, da boste srečni!«

Janini so teklo solze po blelih li-
cij. Marcelove besede so jo silno pre-
tresle. Spoznala je, kakšne plemenit-
osti je zmožen ta mož, ki je bil od
nekad obojen na samotno... Tu, sredi
površnosti sredi tolikšne vnemarnos-
ti čustev, je bil nekdo, dovolj nesebi-
čen, da se je sam odpovedal svoji
sreči. In nehoti se je spomnila na
svojo sestro, kakor se spomnimo na
lutko brez pameti in srca. Sama pri
sebi je zašepetala:

»O, Bog, kako jo je ljubil! Kako
jo ljubi! In ona tega ni vredna...«

Z grenkobo v srcu je pomislila na
svojo ubogo ljubezen, pripravljen na
vse žrtve, na vse udarce, na ljubezen,
ki jo je prav isti mož prezrl in po-
teptal...

Vendar se ni mogla več jeziti nanj.
Bila je vsa zmedena ob misli, kako
nenadno se je to sovraštvo, ki ji je
dolga dni polnilo glavo in srce, iz-
premenilo v sočutje. In to sočutje je
bilo spet še skoraj ljubezen... Oh, ka-
ko je ob Marcelovi bridki izpovedi
zahrepenelo njeno srce, da bi ga
smela braniti, ga rešiti obupa, kakor
je bila hotela nekdanji rešiti spletk,
ki so ga obdajale.

O, ko bi ga mogla ozdraviti, mu
dokazati brezzumnost njegove ljubezni
do Eline!

Dalje prihodnjé

HUMOR

Resnica
»Ti, Blaž, pravijo, da vsakomur
resnico v obraz poveš. Ali je to res?«
»Vsakomur že ne, nekaj prijateljev
si moram vendar ohraniti!«

Brihtna glava
»Ali je bilo lepo v gledališču?«
»Vpraša služkinja svojo gospodinjjo.
»Da, Minka, lepo je že bilo, samo
preveč ljudi je umrlo!«

»Sem si takoj mislila, ko sem vi-
dele, koliko venecov so prinesli cvetli-
čarji v gledališče!«

Dober računar
Učitelj: »Joško, denimo, da ima
mati pet otrok, pa samo štiri krom-
pirje. Kako jih bo razdelila, da bodo
vsi otroci zadovoljni?«
Joško: »Krompirjev pire bo nare-
dila.«

Strupen jezik
»Če me ne uslišite, si poženem kroglo
skozi možgane.«
»Ali se ne bojite, da bi zgrešili tako
majhen cilj?«

Premetena služkinja
»Ančka, po kotih visi vse polno paj-
čevin. Zakaj jih ne ometete!«
»Gospa, saj zmerom vzdihujete, ko
liko muh je v stanovanju!«

Otroška radovednost
»Mamica, zakaj ima nevesta belo
obleko?«
»V znak veselja!«
»Zakaj ima pa potem ženin črno?«
»Ne bodi vendar tako strašno rado-
veden, sične!«

Siten gospodar
Gospod Brihta je hotel najeti novo
stanovanje. Gospodar ga nekaj časa
nezaupljivo ogleduje, potem ga pa
začne izpraševati:

»Ali imate psa?«
»Ne, gospod.«
»Kričavih otrok tudi nimate?«
»Tudi ne.«
»Morda kdo pri vas venomer zbija
na klavir?«
»Klavirja sploh nimam.«
»No, potem najbrže nimate ničesar,
kar povzroča hrup?«
»O, pač, čevlje imam, ki škripljejo!«

Hudobno
»Rečem ti, moja žena je pravi zgled
skromnosti.«
»Rad ti verjamem. To je dokazala
že tedaj, ko se je s teboj poročila.«

Odškodnina
»Kuharica je danes prismočila ko-
silo. Moral se boš zadovoljiti s po-
ljubom.«
»No, prav. Pa jo pripelji!«

V šoli
Učitelj: »Jakec, povej mi, zakaj je
morska voda slana?«
Jakec: »Zaradi slanikov, gospod
učitelj!«

Izkušnja
»Par lepših čevljevok bi rada.«
»Koliko števil premajhnih, gospo-
dična?«

Strto srce
»Poglej, dama, ki nama prihaja na-
sproti, je mojemu bratranču srce
strla.«
»Ali ga je zavrnila?«
»Ne, toda dva dni nato, ko je moj
bratranec zaroko razdrl, je podedovala
sto tisoč lir.«

Josip Štrekelj:

VZGOJA ZELENJADNIH IN CVETLIČNIH SADIK

1. Topla greda

Za zgodnjo vzgojo sadik raznovrstne
povrtnine in cvetlice se poslužujemo že
februarja in marca tople grede. To
napravimo na sončni lužni legi, v bli-
žini hiše, da lahko stopimo do nje.
Obdamo jo z betonskim zidom ali pa
z obojem iz desk. Ker leseni oboji bolj
zadržuje toploto kakor betonasti in
ker je prenosljiv po potrebi na drugo
uodnejše mesto, dajejo vrtnarji temu
prednost. Res je pa, da les nima traj-
nosti. Trajnost lesu na podlajšamo, ako
deske namočimo vsaj v 5% ojni raztopini
modre galice, nikar pa s karbolinejem,
ker hlapi karbolineja zamorijo selve.

Napripravljenša topla greda je v ši-
rini 150 cm in po potrebi poljubno
dolga. Okna pa 150 cm x 100 cm. Posta-
vimo jo tako, da leži zadnja višja stran
proti severu, prednja nižja pa proti
jugu. Zaradi odtoka vode in pa več-
jega učinkovanja svetlobe in sončnih
žarkov leže šipe posevne proti jugu.
Padec posevne lege pa je najboljši
1/4 širskosti tople grede. To določimo,
ako širokost grede 150 cm delimo s
6; t. j. 25 cm. Zadnja stran mora tedaj
biti 25 cm višja, kakor sprednja.

položimo na vsaki meter daljave, t. j.
tam, kjer se okna stikajo, po eno po-
čezno oporo. Te pa ne pribijemo, ker
pri spravljanju gnoj v tople gredo,
pri kopanju in poravnavanju zemlje bi
nam bile v napotje, zato jih le tesno
vložimo v zareze na sprednjih in zad-
njih deskah.

Ko je oboi postavljen, namestimo na
dno najprej kakih 10 cm debelo plast
listja, da zavaruje vhlajanje toplote.
Vrhu listja vložimo kakih 35 cm sve-
žega konjskega gnoja, ki ga je neko-
liko poltlačimo, najbolje sproti z vi-
lami, kadar ga vlagamo. Ako napra-
vimo tople gredo v začetku marca ali
kasneje, zadošča manjša količina gno-
ja. Takoj na to položimo vrhu okna
in zaradi boljše zavarovanja proti
mrazu, odenemo okna še s slamnatimi
šlorjami in z deskami. Ako ni šlorji,
so dobre tudi čunje in vrečevina. V še
boljše zavarovanje obložimo tudi zu-
banje strani oboja z gnojem ali z list-
jem. Ko se gnoj v nekaj dneh ogreje,
kar spoznamo, če ga odip

„Zakaj nimam družbe?“

Zmerom je slabe volje. Zmerom natakajena. Zmerom tiči doma.

Rekli boste, da je že to dovolj vzrokov, da nima prijateljev in prijateljic. Ona pa trdi, da to niso vzroki, ampak posledice. Posledica nesrečne okoliščine, da nima družbe.

»Tebi je lahko, ko imaš družbo,« je ondan skoraj zavistno dejala. »Kadar greš popoldne ven, veš, da ne boš sama tavalja po mestu, veš, da ne boš osamljena sedela v kavarni, ljudem in natakajaru v spotiko. Z mano je drugače. Nobenega znanja nimam. Nobenih prijateljev. Res, rada bi vedela, zakaj ne.«

Ko sem se vračala domov, sem premišljevala njene besede. Bila sem nekoliko utrujena od pomladanskega dne, nekoliko zlovoljna ob misli, da me doma še čaka kranje nogavic, in zato me je spomin na razgovor z znanko, ki nima prijateljev, nekako dražil. Jela sem misliti, ali imam jaz prijatelje, boljše, prijateljice. In bila sem v zadregi. Spoznala sem, da imam vse več slučajnostnih znancev, prijateljev ljudi, ljubeznih tovarišev, toda prijateljice nimam čez mero. Prav za prav imam samo eno, in še tej ne povem vsega, prav kakor tudi ona zame ni odprta knjiga. Redkokdaj se snideva in razgovariva. Včasih se pogovarjava čisto vsakdanje stvari. Vendar zanesljivo vem, da je prava prijateljica. Vem, ker sem jo tako silno pogrešala, ko je nekaj časa ni bilo v mestu, vem pa tudi po miru, ki prevzame moje srce, kadar se z njo pogovorim o kakšnem problemu, ki me je poprej mučil.

Moški očitajo ženskam, da imajo preveč prijateljev. Morda trdijo to zato, ker ženske zlorabljajo to pojem. Ženska, ki se ponaša z nešteto prijatelji in prijateljicami, je po navadni površni bitje, ki vse ljudi meče v en koš. Tista pa, ki nima nobene prijateljice, je narobe kar zelo samostojna in ima gotovo bolj moški temperament, saj si prave ženske brez prijateljice kar ne morem misliti.

Ko se je moja znanka pritoževala, da nima prijateljev in prijateljic, je pač imela v mislih tisto družbo, ki si jo človek poišče, kadar noče biti sama. To družbo je lažje dobiti kakor pravega prijatelja, vendar se moti tista, ki misli, da bo »družba« nadomestila prijateljsko srce.

Zakaj se torej toliko deklet pritožuje, da tudi te družbe — čeprav je samo nadomestilo za pravo prijateljstvo — ne more dobiti? Vzrokov je več in so kaj raznovrstni.

Pogosto so starši krivi, da so njihovi otroci, ko dorastejo, čudaki in samotni. Vzgojajo jih v tako ozkem družinskem krogu in tako se boje, da bi prišli med druge otroke, da naposled v otroku zamore sposobnost prilagoditve. Šele pozneje spoznajo, da so napačno storili, ko niso pustili otroka — po navadi edince — v nobeno družbo. Tedaj pa pogosto tudi ni več pomoči. Tak človek ostane samotar vse svoje življenje, čeprav na tistem hrepeni po družbi. Mnogi starši, trdovratni samci so značilni in žalostni primeri takšne napačne vzgoje.

Nič se ne čudim, če ne najdemo prijateljev in družbe zagrenjeni in hkrati jezični ljudje. Sicer nekateri trdijo, da sme pravi prijatelj prijatelju prav vse odkrito povedati, vendar to še ne pomeni, da smemo biti nevljudni in vsiljivi. Vse je odvisno od zunanje oblike in od nastopa. Če boš prijateljici zalučala v obraz, da se ji nova malinovočrna obleka prav nič, čisto nič ne poda — in to prav v trenutku, ko bi se pred drugimi tako rada postavila z njo — boš kljub odkritosti tvegala prijateljstvo. Isto ji po lahko zaupaš med štiri očmi, obzirno in brez zlobnih ali dovpljnih pripomb, ki se ti tako rade izmikajo z jezika.

Opravljalke niso vredne družbe in prijateljev. Za svojo osebo imam zmerom neprijeten občutek, če mi kakšna znanka opravlja drugo znanko. Vtis imam, da bo takoj, ko se bo poslovila, pripovedovala tretji znanki, kako domišljava, zoprna, ošabna in neumna ženska sem jaz.

Težko najdemo družbo brezbarvni ljudje, ki nikoli ne odpro ust in si nikoli ne upajo povedati svojih misli. Če je pri nekaterih tako hitro »preveč«, je pri njih zmerom vsega »premalo«. Premalo se zanimajo za splošne novice, premalo so spretni za lahkoten pomenek, premalo potrpežljivi, da bi do kraja poslušali druge.

In kajpak je težko dobiti družbo, če vsak dan tičiš doma, če si zmerom slabe volje in kislega obraza. Po navadi so prav to vzroki in posledice, da nimamo družbe.

Na koncu koncev pa še drobna ugotovitev: »družba« se zdaleč ni vse. Pogosto ti jo odtehta en sam človek. In našla ga boš najbrže hitreje, če ne boš zmerom do vratu zakopana v tako imenovani družbi.

Saška

NAŠ NAGRADNI NATEČAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Štegodinski guljaž brez mesa

Na masti zarumeni 1 veliko čebulo. Dodaj paprike, 1 veliko žlico paradižnikove meze, 3 do 4 nastregnane krompirje, ¼ kile kuhane kislega zelja in pusti, da vse dobro prevre. Poleg skuhati polento. Jed je zelo dobra, okusna in izdatna.

M. V., Ljubljana

Pecivo iz riževе moke

Za pecivo potrebuješ: 1 celo jajce, 1 žlico maslobo, 1 žlico sladkorja, nekaj žrn soli, za pol lire kvasa, ¼ kile riževе, ¼ kile enoline in 15 dek koruzne moke, nekaj v vodi raztopljenega mleka v prahu, nastregnane limonove lupinice, 2 žlici marmelade in pest grozdčija.

Jajce, maslobo in sladkor stepi, da se speni. Dodaj moko, vzhajati kvas in mleko, da dobíš gosto tekočo testo. In malo soli. Vmešaj še marmelado, grozdčije in limonovo lupinico. Testo pusti vzhajati in ga peci ¼ ure v bolj vroči pečici. Če nimaš riževе moke, si jo sama pripravi. Zmelji riž v mlinčku za kavo. Moko presej skozi gosto sito. Zdrobi, ki ti ostane na situ, porabi za namomestek pšeničnega zdroba, moko pa za pecivo.

S. S., Ljubljana

Pernik

V pol litra črne kave ali mleka, lahko nadomestka, razpeli po kile poljubne moke (enoline ali jočmenove). Dodaj 1 jajce, četrt kile sladkorja, za sladkorno bolne ustrežajočo količino saharina, če imaš nekoliko medu, stlačene dišave, limonove lupinice, 1 pečilni prašek in nekaj žrn soli. Testo naj bo gosto tekoče. Vlij ga na namazan pekač in počasi peci. Pečen pernik zreži na kocke; lahko jih pomazeš z marmelado, vendar ni nujno potrebno.

M. K., Ljubljana

Rižev praznec

Na žlici masla praži 2 do 3 skodele riževga zdroba. Najbolje je, če pražiš v železni posodi, da se loše ne odluči. Ko zdrob zarumeni, osoli, zalij s ¼ litra vroče vode, v kateri si zakuhala pest grozdčija. Premesaj in postavi za nekaj minut v pečico, da se osuši. Nato z vilicami zrahljaj in potresi z vanilijevim sladkorjem. Če na hočeš družinico še bolj pogostiti, obli praznec z brusničnim kompotom malinovin ocedkom ali s kakšno drugo razredčeno marmelado.

M. G., Ljubljana

Kozmetično pismo ženi

Ženska ima toliko let, kolikor jih kaže. Narobe je pa mož, po njegovi zunanosti sodeč, pogosto dvakrat starejši, kakor je v resnici. Ali ste že kdaj na to pomislili? Težko, saj se tako zverovanj sami vase, da vam je možne zunanosti le toliko mar, da ga vprašate, ali si je zavezal ovratno ruto, ker je zunaj mraz in ker piha. Včasih, v medenih tednih in še prej, ko so bili vajini sestanki vsebina vašega življenja, takrat bi vam bil všeč, čeprav se tri dni ne bi bil obril in tudi, če bi imel slabo negovane roke. Vendar se to tedaj ni zgodilo, ker se je talarat negoval za vas.

Danes se pogleda v zrcalo le, kadar si zavezuje ovratnico; njegov pogled izdaja še dopajenje nad samim seboj, čeprav pri vsaki priložnosti ugovori, da je že star in da mu zato ni treba skrbeti še za lepoto. Ve, da je sicer nekoliko bolj bled, da se mu je hrbet upognil, da so postali lasje zelo drobni in redki, vendar to še ni nič hudega, saj je njegov prijatelj Tone že plešast, čeprav je tri leta mlajši od njega. Potolči se tudi s tem, da pri moškem lepota ne igra toliko vloge kakor pri ženski, si zadovoljno povzame klobuk na glavo in odide v službo.

In kaj vi storite zanj? Poslušajte ga pri jalovem modrovanju in se pogledate v najbolj skriti kotiček svoje vesti, boste našli odgovor, zakaj. Kolikor manj bo negovan vaš mož, toliko bolj bo si-

Ljubek črn klobučevinaš klobuk za prve spomladanske dni

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Gornja slika vam kaže tri preproste, enobarvne obleke, ki jih pozivljajo letos izredno moderni našivi. Če prerišete in nekoliko povečate na sliki narisane našive, si lahko z njim obleke na vse mogoče načine prenovite. Prva slika je z našivom, izrezanim iz stare klobučevine, okrašena po rokavih in zepu, druga okrog vratu, tretja pa po spodnjem robu obleke in po stoječem ovratniku. Glej tudi članek: »Našivi so spet moderni«

iala poleg njega vašo negovano lepoto. Ne pomislite pa, kako lep par bi bila, če bi bil tudi vaš mož nekoliko negovan. Rekli boste, da je dovolj star, da lahko skrbi sam zase, vendar si poskusite utrgati vsaj toliko časa, da ne bo videli zanemarnjen in nenezgovan.

Tukaj torej tiči zajec. Če hočete, bo vaš mož zdrav in negovan, morate skrbeti za njegovo zobno kremo, za kremo za bratje, kremo za obraz, lasno vodo, kolonisko vodo in podobno. Vse te stvari mu morate z zvijačo in pametjo vtihotapiti in nikar ne mislite, da ni nečimrni. Moški je že po svoji naravi prav toliko nečimrni kakor ženska, vendar se boji, da bi ravnal ne-moško, če bi stopil v drogerijo ali lekarno in si izbral potrebne lepote pripomočke. Če mu boste pa vi, zvesta žena, prinesli vse domov in postavili preden, se bo še preveč zanimal zase in za svojo zunanost.

Ženski se pogled na njegovih rokah, prav tako kakor se moški še niso odvadili, pogledati ženski gležnji. Če so njegovi nohti dobro rasti, je dovolj, da si jih vsako jutro očisti, enkrat na teden pa štirikratno postrizje. Če so pa

njem mu pripravite v očesnem kozarčku mlačno vodo in ga s kakšno salo pripravite, da bo za nekaj sekund pogledal vanj. Prihodnjice vas bo že sam prosil, da mu pripravite takšno kopek.

Poglavje zase je kajpak britje. Le težko se moški pripravi k britju. Ker je to zanj prava muka. Če bo pa imel vse dobre pripomočke, ki mu jih boste vi darovali, ne bo več godrnjal. Pazite, da si bo pred britjem dobro natri kožo z masno kremo, da bo imel blago, dobro milo, pripravljeno mlačno vodo, kosček galuna, da ustavi morebitno krvavitev, in krpo jelenovine, v katero bo brisal britve, da ne bo rabil vaših dragocenih brisač. Po britju naj se namaže s kremo, ki mu bo polt pomirila. Če se bo bril s takšnimi pripomočki, ne bo več stokal in tarnal, ko mu boste rekli, naj se obrije. Priporočljivo je pa tudi, da mu kdaj mimogrede — ko bo posebno dobre volje — zašepetate na uho, da puder, ki ga rabi za telo, prav tako blagodejno učinkuje na obraz. Prepričali bo razne lišaje in vnetja, ki jih povzroči ostra britve.

Še dosti je nasvetov za negovanje vašega zakonskega druga, vendar vam svetujemo, da naiprej uresničite današnje. Učinek se bo kmalu pokazal in oba, vi prav tako kakor on, bosta z njim zelo zadovoljna. In še nekaj, na uho: ob zunanjo mladostnem, čeprav po letih staršem možu vam ne bo nihče zameril, če boste sami ostali dolgo mladi!

DARMOL najboljšo odvajalno sredstvo

njegovi nohti slabo rasti, mu za god ali rojstni dan darujte majhno ročno manikuro s ostrimi škaricami in pilico. Pozabiti pa ne smete na plovce, s katerimi si bo odstranil vse grde madeže.

Poln na moškem obrazu vpije čez dan prav toliko prahu in nesnage kakor ženska. Ali ni boljše, če si tudi vaš mož zvečer vso to nesnago zdrgne s kakšnim oljem ali kremo z obraza, kakor da si jo z moko grobo še bolj vtire vanj? Najboljši lepotni pripomoček, ki ga bo obvaroval vseh gub in gubice, dvojne brade, glavobola in nabiranja masti po rebrih, je pa navadno dihanje. Dopolnite mu, — kako, boste že sami vedeli — da je zdrava tale dihalna vaia; zapremo usta, sliznico zalede in trebuh, pljuča pa napolnimo z zrakom, medtem ko roke nad glavo stegnjene sklenemo. Nato izdihnemo, spustimo roke navzdol in počasi izgovarjamo: ffffff.

Vsakdanjo prho mu morate pač šteti v čas, vendar ne dovolite, da si vselej moči glavo. Specialisti za lase so namreč ugotovili, da je največ moških plešastih prav zaradi tega vsakdanjega močenja las.

Zelo dobro bi bilo, da bi svojemu možu priskrbeli nekaj telesnega pudra, ki jemlje ves neprijeten telesni vonj. Za oba pa utrujena od predložega nočnega dela, potrebuje prav tako kakor vi, očesno kopek. Pred spa-

Našivi so spet moderni

Med posebno priporočljivimi in priljubljenimi modnimi novostmi bomo spomnili opazile tudi našive (aplikacije), toda ne samo na oblekah, temveč tudi na plaščih, na čepcih, na otroških oblekah, na bluzah, na tunikah in kazakih. Ta ali oni ljubki našivi se bo vtihotapil tudi na ročno torbico ali — kajpak prav droben — celo na pomladanske rokavice.

»Mala obleka« ki smo se je že kar naveličali, saj smo jo vso dolgo zimo nosile, potrebuje nekoliko pomladnega nadiha. Dali ga ji bomo z ljubkimi našivi, bodisi ob vratu, bodisi v nasu ali pa v obliki dveh apartnih žepkov. Omenim naj še, da ti našivi niso izvezeni — prečica bi bila zanje predraga! — pač na izrezani iz mehke klobučevine. Biti morajo pač v nasprotni barvi, kakor je obleka, če naj lepo učinkujejo.

Bluzo iz mehkega sukna poživimo z našitkom ljubkega kitarista. Tudi otroške oblečke posušimo z našivi, posebno kadar jih podaljšamo. Tako z našivom skrijemo rob, kjer smo sešili obo blaga. Otroški našivi so manjši od tistih, ki jih uporabljamo za odrasle; ponavljajo se živalski ali cvetlični motivi; zajčki, zvončki, piške, golobčki itd.

Tudi pomladanski plašč nam bo hvaležen, če se ga bomo spomnile z našivom. Posebno primerni za našive so plašči v enotnih temnejših ali pastelnih barvah in preproste kroja. Velik štrikoten starorožnat našiv v obliki žepa bo temnomoder plašč poživil tako, da se nam bo zadel kakor nov. Če si ob vratu zavežemo še rutico v isti barvi kakor je našiv, bomo imeli občutek, da smo se za pomlad na novo oblekle.

Na ročno torbico — posebno, če je iz blaga — se poda ljubek živalski motiv: rakca, dimnikarček; pomladanske rokavice pa okrasimo s cvetličnim motivom: trobentico, zvončkom, in ta-

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

»Če medlo v šahu se boris, nobene igre ne dobiš.«

Nimco-indijska obramba

H. Müller — Fichtl

Dunajsko prvenstvo 1943.

1. d4, Sf6, 2. e4, e6, 3. Sc3, Lb4, 4. Dc2, Sc6. [To je švicarska obramba, ki pa je zadnje čase nekoliko omajana; če nič drugega, ustvarja bolj pasivno igro.] 5. e3, e5, 6. d5. [Nedavno smo videli, da je Keres proti Napalitanu kmeta vzel; tu si beli utrdi močno središče.] 7. Sc7, 7. Sge2, Lxc3+. [Drugče ne gre d6.] 8. Sxe3, d6, 9. e4, a5. [Znan ukrep za osvojitve točke c5.] 10. Le2, Sd7, 11. Le3, b6, 12. 0-0, Sc5, 13. b3.

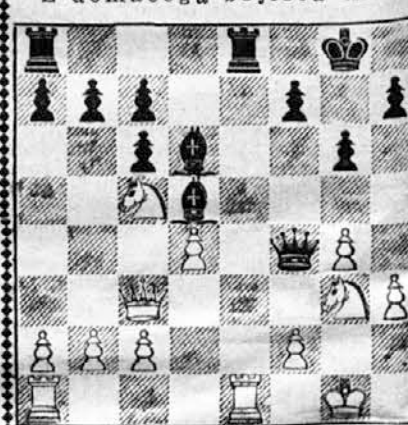
[Beli pa se pripravlja, da bo podminiral črno oporišče na c5.] 15. f3, 0-0, 15. a3, fe4, 16. fe4, Ld7, 17. b4, Sb7 (?) [Prepozno; črni naj bi se polastil vsaj linije a s Txf1+ in ab4, kar bi mu olajšalo obrambo.] 18. Txf8+, Dxf8, 19. Tff1, De8, 20. Sb5, De7 [S tem ostane rokado krolo premalo zavarovano; za kritje kmeta naj bi uporabil slabšo figuro: Tc8.] 21. c5. [Beli še vedno pritiska na tem krilu, kar pa se končno izkristalizira kot rokadni napad; zanimiva in česta posledica!]

Lxb5, 22. Lxb5, ab4, 23. ab4, bc5, 24. Df2! [S tem šele beli razkrije prave namene.] Sg6, 25. Df7+, Kh8, 26. Le6! Tb8. [Na c4 bi začel marširati kmet h2; n. pr. 27. h4, b3, 28. h5, Sf4, 29. Lxb7, Dxb7, 30. Txf4, cf4, 31. h6 s skorajšnjim matom.] 27. h4, cb4, 28. h5, Sf4, 29. Lxb7, Txb7, 30. h6, Dg8. [Na g6 pride Txf4!] 31. Txf4! Dxf7. [Črni išče utehe v končnici, ki pa je za belega brez težav dobljena, čeprav se vleče še dvajset potez.] 32. Txf7, gh6, 33. Lxh6, Tb8, 34. Txe7, b3, 35. Te1, b2, 36. Tb1, Kg8, 37. Ld2, Tb3, 38. Kf2, Kf7, 39. g4, Kg6, 40. Ke2, h5. [Črni h kmet ne bo več nevaren in beli lovec bo ravno s tem mogel odločiti.] 41. gh5+, Kxh5, 42. Kd1, Kg4, 43. Kc2, Tb5, 44. Txb2, Txb2+, 45. Kxb2, Kf3, 46. Kb3, Kxb4, 47. Ke4. [Poslednji beli kmet je zavarovan ter s tem tudi zmaga.] Kf5, 48. Lb4, e4, 49. Lxg6, 50. Lg3, e2, 51. Ke5. Črni se je končno vdal, saj je izvršil svojo dolžnost, čeprav brez uspeha. Mlačna igra, pač ne uspeva.

Po prvi polovici turnirja vodi dr. Weil, ki sta mu tesno za petami Lokvenc in Müller.

Kombinacijska naloga

Z domačega bojišča (1940)

Črni na potezi zmaga

Bela rokadna pozicija je precej oslajena; zdi se pa, da ji črni tudi s svojima stražnima lovčema in damo še ne more do žvega. Črni je pa je našel ovinek, ki ga je pripeljal do hitre zmage. V zabavo naj vam bo, da se pogledate v pozicijo in poiščete zmagovito pot. Pa ne obrnite prezdaj časopisa!

Rešitev:

1. Kxd4, Sb3+, 2. Ka3! (2. Kxc3? Sxa1, 3. Txa1, Kb5 ali 2. Ke4? Sxa1, 3. Txa1, Ka5 remis), Sxa1, 3. Txa1, Ka5 (Kb5, 4. Kxc3 dobi), 4. Ke4, e2, 5. Ke5, c1 d. 6. Txc1, Le8, 7. Ta1+, La4, 8. Ta2 dobi loveca. — 1. ... Sf3+, 2. Kxc3, Sxe1, 3. Txa4+, Kb5, 4. Tg4 pa tudi s 4. Td4, Sg2, 5. Td4 zajame skakača. — Menda se niste zaleteli: 1. Txa4+, Kb5, 2. Te1, Sb3! in kmet o postane sila, ki zagotovi remis.

Rešitev problema 51. 227.

1. Kxd4, Sb3+, 2. Ka3! (2. Kxc3? Sxa1, 3. Txa1, Kb5 ali 2. Ke4? Sxa1, 3. Txa1, Ka5 remis), Sxa1, 3. Txa1, Ka5 (Kb5, 4. Kxc3 dobi), 4. Ke4, e2, 5. Ke5, c1 d. 6. Txc1, Le8, 7. Ta1+, La4, 8. Ta2 dobi loveca. — 1. ... Sf3+, 2. Kxc3, Sxe1, 3. Txa4+, Kb5, 4. Tg4 pa tudi s 4. Td4, Sg2, 5. Td4 zajame skakača. — Menda se niste zaleteli: 1. Txa4+, Kb5, 2. Te1, Sb3! in kmet o postane sila, ki zagotovi remis.

ko hkrati skrijemo njih oguljeni vrhovi del.

Kako lepo se dao uporabiti našivi na popoldanskih oblekah, nam kaže današnja slika. Ko bo toplejša, bomo priobčili še nekaj dobrih zamisli za popravo starih plaščev z našivi. Dotle pa pregledite svoje garderobe in izberite obleke, ki bi bile primerni za takšno pomladansko osvežitev.

S.